Hayat

No. 78
4 NİSAN 1958
100 KURUŞ

Ortadaki tablo

ATATÜRK

İstiklâl Mücadelesi Yıllarında

Sabrın Sonu Selâmet..

Sizin de gözleriniz, bu güzel kadınınkiler gibi, parlayabilir. Bir ev sahibi olmak veya çeşitli para ikramiyelerimizden birini kazanmak ümidi her " İkramiyeli Aile Cüzdanı " sahibinin gözlerinde yanar durur. Çünkü, yüzlerce vatandaşımız, sabırlarının mükâfatını görerek muratlarına ermişlerdir.

1958 'de 40 Apartman Dairesi ve
Bir milyon lira para ikramiyesi

•

YAPI ve KREDİ BANKASI

ODİNE ELTMORE
(Foto : P. Ehuset)

HAFTALIK MECMUA

4 NİSAN 1958

FİATI : 100 KURUŞ

CİLT : 4, SAYI : 78

SAHİBİ :
ŞEVKET RADO

NEŞRİYAT MÜDÜRÜ :
HİKMET FERİDUN ES

YAZI İŞLERİNİ FİİLEN İDARE EDEN MESUL MÜDÜR :
İBRAHİM ÇAMLI

HAZIRLIYANLAR :
SEMİRAL BİLBAŞAR
PİRUZ AŞKIN
FİKRET ARIT
AYHAN ERER
DİNÇER GÜNER

FOTOĞRAFLAR :
FOTO HAYAT (Hususi Servis) - Sürenkök (Ankara) - Turizm Fotoğraf AJ. (İzmir) Associated Press - United Press - Keystone - T. Haberler Ajansı - Ajans Ekspres.

TELİF HAKLARI :
Neşrettiğimiz bütün yazı ve resimlerin iktibas hakkı mahfuzdur. Mehaz göstermek suretiyle dahi alınamaz.

İDARE YERİ :
Divanyolu, Klodfarer Caddesi No. 7, İstanbul. Tel : 27 34 56

DİZİLDİĞİ YER :
Doğan Kardeş Yayınları Anonim Şirketi Basımevi - İst.

BASILDIĞI YER :
Tifdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş. Basımevi - İstanbul.

REKLAM İÇİN :
Kararname gereğince, Türk Basın Birliği Resmi İlânlar Limited Ortaklığı'ndan verilen ve tekniğimize uygun olarak hazırlanmış her türlü ilân alınır.

ABONE ŞARTLARI :
Yıllık (52 sayı) 50 T. L.
6 aylık (26 sayı) 25 T. L.

HAYAT Mecmuası yabancı memleketlerde Dolar olarak 19 Cent'e ve İngiliz Lirası olarak 1 Shilling 5 Pence'e tekabül eden fiatla satılır. Yıllık abone fiatı — Adi posta ücreti dahil — 75 Türk Lirasıdır. Abone olmak istiyenler bu mebâğın karşılığı olan Dolar veya İngiliz Lirasını Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası vasıtasiyle adresimize gönderdikleri takdirde mecmualarını muntazaman alabilirler.

Hayat ikinci yıldönümünde

HAYAT mecmuası elinizde bulunan bu sayısiyle ikinci yıldönümünü tamamlamış, üçüncü yaşına basmıştır. Hayat mecmuası 1956 yılının 6 nisanında intişara başlamıştı.

İlk çıktığı günden itibaren Türk mecmuacılığına Avrupai bir çehre veren ve memleketimizde pek düşük olan mecmua tirajını derhal yüz binin üstüne çıkaran Hayat mecmuası eriştiği muvaffakiyete kıymetli okuyucularının gösterdikleri alâka sayesinde ulaşmıştır. Bu hakikati çok iyi bilen Hayat mecmuası mazhar olduğu emsalsiz alâkaya lâyık olmak için hiç bir fedakârlıktan kaçınmıyacaktır.

Yeni yılımıza okuyucularımızı daha çok memnun edecek zengin bir programla girmekte olduğumuzu arzederken, bu programı hazırlamakta bize tenkidlerini ve dileklerini lûtfetmek cömertliğinde bulunan kıymetli okuyucularımızın irşatlarından faydalandığımızı da en derin teşekkürlerimizle bildirmeği bir vazife sayıyoruz.

Memleket kültürüne hizmet etmek, Türk matbaacılığının seviyesini yüksek tutmak ve Türk okuyucularına faydalı olmak'tan ibaret bulunan gayemize doğru ilerlerken, memleketimizde mazisi Hayat mecmuasının intişarından itibaren başlıyan tifdruk matbaacılığının inkişafı için bize müzaheret gösteren hükümetimize ve tifdruk matbaacılığının istediği hususi kâğıdı gerekli evsafta imal etmeğe muvaffak olan İzmit Kâğıt Fabrikasının kıymetli umum müdür ve teknisyenlerine en derin şükranlarımızı arzederiz.

En cazip romanları, en meraklı hâtıraları, en güzel tabloları daima Hayat mecmuasında bulacaksınız

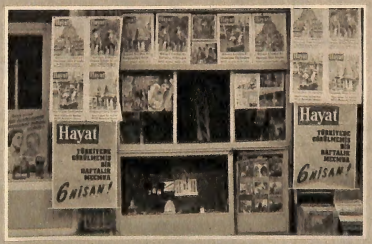

6 NİSAN 1956 — «Hayat» çıktığı günden itibaren memleketin her tarafında derin bir alâka ve tevecchüle karşılanmıştı. Netekim 22 vilâyetimizde çıkış tarihimiz olan 6 nisan 1956 günü bayiler, gazeteciler, kitapçılar tarafından Hayat günü ilân edilmişti. O gün çeşitli vilâyetlerdeki bayi ve kitapçı dükkânlarının hemen hepsi yalnız Hayat afişleriyle süslenmişti.

İLK SAYI — Hayat ilk defa bu kapakla çıkmıştı. Çıkışından beri de okuyucularına daima cazip mevzular sunmak ve faydalı olabilmek için çalışmaktadır.

HAYATTAN FOTOĞRAFLAR

RİVİERA KARNAVALLARINDAN BİRİ — İtalyanın tarihî karnavallarından olan «eski küp bayramı» Akdeniz sahilindeki Rapallo'da yapıldı. Bayram münasebetiyle kasabanın meydanına plâstikten yapılmış muazzam bir küp yerleştirilmiş ve küpten balonlar, güvercinler uçurulmuştur.

MESİR'DE MACUN KAPIŞANLAR — Manisa'nın tarihî Mesir bayramı gene on binlerce kişinin iştirakiyle yapılmıştır. Soldaki resimde, Mesir âdetlerinden biri olan «macun atma» görülüyor. Kalabalık, cami duvarından atılan şifalı mesir macununu kapışmak için kaynaşmaktadır.

MARİFET SAHİBİ — Dünyanın birçok yerlerinde, banyo yapan insanlar, üzerlerinden sular akarken, şarkı söylerler. Tanganika gölü sahilinde yaşayan bu çocuk da yıkanırken başına dökülen suları ağzından çıkarmaktadır

BAYAR ŞAHİT — Ticaret Vekâleti Müdür Muavinlerinden Nasih Aktamur'un kızı Bilge Aktamur ile Karamürsel Savcısı Celâl Özaltun'un 17 martta yapılan evlenme merasiminde Reisicumhur Celâl Bayar da şahit olarak hazır bulunmuştur.

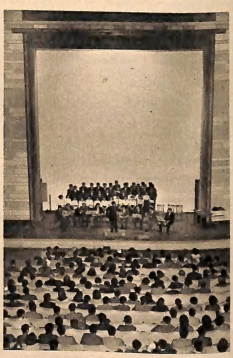

KONSER — Geçenlerde Üniversite Talebe Birliği, Fen Fakültesi'nin konferans salonunda bir koro konseri vermiştir. Dr. Abidin Gerçeker'in idare ettiği klâsik Türk musikisinden örnekler ihtiva eden bu konser alâka ile karşılanmıştır.

PLÂJLARA HÜCUM — Türkiye ve Avrupa şiddetli bir soğuk dalgasının tesiri altında iken, bazı yerlerde de sıcaklar hüküm sürüyordu. Japonya'da havaların birdenbire ısınması üzerine plâjlar genç kızların hücumuna uğradı.

3 SABIK KIRALİÇE

İran Şahı ile Süreyya ayrıldıktan sonra Ortaşark'ta kıral kocaları tarafından boşanan kıraliçelerin sayısı dörde yükselmiş oldu. Bunlardan ilk üçünün boşanmaları zamanında bir hayli dedikodu yaratmıştı. Aşağıda bu boşanmaların hikâyelerini bir defa daha nakliyoruz.

F E V Z İ Y E

Kocaları tarafından boşanan Kraliçelerin birincisi, İran Şahı Muhammed Rıza Pehlevi'nin ilk karısı Prenses Fevziye oldu. Prenses Fevziye, sabık Mısır Kıralı Faruk'un kızkardeşi idi. Şahla evlenmeleri, Şah'ın Fevziye'ye ait resmi, bir mecmua üzerinde görerek ona âşık olması münasebetiyle vuku bulmuştu. 1939 yılında yapılan düğünün ilk safhası, Kahire'nin Abidin sarayında cereyan etti. Fevziye, Jacques Fath'ın diktiği tuvaletle gelin olduktan sonra Tahran'a gitti ve aynı merasim orada da tekrarlandı. İzdivaçları 9 sene devam etti. Bu arada bir kız çocukları dünyaya geldi. 1946 yılında Kahire'ye ağabeyisi Kıral Faruk'u ziyarete giden Fevziye, bir daha Tahran'a dönmedi. 1948 yılında Şah Rıza Pehlevi ile resmen boşandıkları bütün dünyaya ilân edildi. İleriye sürülen boşanma sebebi, «Tahran ikliminin kraliçeye yaramadığı» olmuştu.

F E R İ D E

Kraliçe Fevziye ile İran Şahı biribirlerinden ayrılalı henüz pek az zaman geçmişti ki Ortaşark'ta ikinci boşanma bombası patladı. Bu defaki talihsiz kraliçe Kıral Faruk'un eşi Feride idi. Kraliçe Feride eski Mısır başvekillerinden Zülfikar paşanın kızıydı. Faruk ile 1938 yılında evlenmişti. Faruk karısını çok sevdi, hattâ Kahire'nin muazzam caddelerinden birine Melike Feride caddesi adını verdirtti. 1939 da ilk çocukları Prenses Ferial dünyaya geldi. Ertesi sene bir kız daha doğdu. Nihayet 1943 te prenseslerin üçüncüsü gözlerini dünyaya açtı. Uzun müddet erkek evlât bekliyen Faruk bunu bulamayınca ayrılmaya karar verdi. 17 kasım 1948 de saray tarafından yayınlanan bir tebliğde «Mısır tahtının vârisini doğuramadığı için kraliçe Feride'nin kocası tarafından boşandığı» açıklanıyor ve bir müddet sonra Melike Feride caddesinin ismi de değiştirilliyordu.

N E R İ M A N

17 kasım 1948 de Kahire'de yayınlanan tebliğden 2,5 seneye yakın bir müddet sonra 11 nisan 1951 de Kıral Faruk'un Nerimam Sadık adında bir kızla nişanlandığı ilân edildi. Nerimam Mısır'ın tanınmış ailelerinden birine mensuptu ve Faruk'tan evvel Zeki Haşim adında bir gençle nişanlanmıştı. Faruk bu kızla evlenebilmek için Zeki Haşim'le nişanını bozdurttu ve adamı Birleşmiş Milletlere temsilci tâyin etti. Düğün 6 mayıs 1951 de Kahire'de yapıldı. Nerimam Sadık Germaine Lecomte'un diktiği gelinlik içinde kraliçe ilân edildi. Fakat kraliçeliği uzun sürmedi ve Mısır'da vukua gelen ihtilâl hareketi sonunda Faruk ve karısı memleketten kovuldular. Bu esnada bir de erkek çocukları dünyaya gelmişti. Beraberce İtalya'ya gittiler, 1953 te ayrıldılar. Nerimam bir müddet sonra ikinci izdivacını yaptı ve Etem El Necip adında bir göz doktoruyla evlendi.

OKUYUCULARIN DERT ORTAĞI

Sohbet KÖŞESİ

YÜREĞİNİZDE bir sıkıntı duyuyorsanız, bir üzüntü sizi kurtlar gibi kemirmeğe başlasa en yakınlarınızdan birine gidip içinizi dökmek, derdinizi ona anlatmak istersiniz. Dertleşmek insanlar için bir ihtiyaçtır; hem öyle bir ihtiyaçtır ki giderilmezse insanı hasta eder, hattâ öldürür. Onun için derdinizi dökebileceğiniz bir yakınınız, bir dostunuz olmalıdır ki ruhunuzun muhtaç olduğu teselli ilâcını ondan alabilesiniz. Dert yürekte bir topak kurşun gibi oturur; onu dostlarla, akrabalarla paylaşmak, böylelikle derdin ruhu ezen ağırlığını hissedilmez hale getirmek lâzımdır. Mal ortağı, kazanç ortağı iyi şey, ama ortakların en iyisi ve asıl lüzumlu olanı muhakkak ki dert ortağıdır.

Hususi hayatımızda bu ihtiyacın ehemmiyetini takdir ettiğim için Hayat mecmuasında açtığım bu Sohbet Köşesinde kendilerini tanımadığım, hattâ yüzlerini görmediğim sevgili okuyucularımın dertlerine ortak olmayı, kederlerini, üzüntülerini paylaşmayı ve bu yoldan onlara bir hizmette bulunmayı daima birinci gaye olarak göz önünde tuttum. Bu hatta ikinci yaşımı dolduran Hayat mecmuasının görmüş olduğu çeşitli alâkaların dışında yalnız bu ufak sütunun mazhar olduğu alâka ve rağbet derdini dökmek, teselli aramak ihtiyacında olanların çok büyük bir yekûn tuttuğunu bana göstermiştir.

Bu iki sene zarfında okuyucularımdan aldığım mektupların sayısı binden fazladır. Zaman zaman bu mektuplar, okuduğum sırada gözlerimi yaşartan ıstıraplarla dolu idi. Yakınlarına bile açamıyacakları en gizli dertlerini bana yazarak bir çare soran, bir teselli arıyan okuyucularım çıkmıştır. Neşelerini, hattâ çocukça heveslerini bana duyurmaktan zevk alan okuyucularının sayısı da az değildir. Hepsine kendi imkânlarım ölçüsünde cevap vermeğe, faydalı olmaya çalıştım. Bu vazifeyi bazan kendi sütunumda, bazan adres vermiş olanlara hususi mektup yazarak yapmıya gayret ettim.

Bu karşılıklı münasebette beni en fazla mesudeden şey okuyucularımın şahsıma karşı göstermek lâftında bulundukları inanılmaz itimattır. Bu itimat benim meslek hayatımda okuyucularımdan aldığım en büyük mükâfatı teşkil ediyor.

Hayat mecmuası ikinci yılını doldurup üçüncü yaşına basarken aynı samimi hisle bütün okuyucularıma sesleniyorum: Bu sütun sizin dert ortağınızdır. Sizlere türlü sahalarda faydalı olmak için neşir hayatına atılırken üzerimize aldığımız vazifelerin en mühimmini bu teşkil ediyor. Bu sütunda samimî endişelerinizle en sıcak alâkayı gösteren bir dert ortağı daima bulacaksınız. Şu satırların muharriri sizin en yakın dostunuz. dan daha yakın olmayı hayatında erişebileceği bahtiyarlıkların en üstünü saymaktadır. Sevgili okuyucularımızın itimatlarına lâyık olmayı başara. bilirsek ne mutlu bize!

ŞEVKET RADO

Mavi Melekler Sizi Bekliyor!...

Kızılay Kan Merkezleri'ne yapacağınız 400 cm3 kan bağışı ile kendinize en ufak bir zarar değil, hattâ fayda sağlarken bir taraftan da mânevi zevklerin en büyüğü olan bir hayat kurtarma zevkini tatmış olacaksınız.

O gün, mavi meleklerin tatlı tatlı konuşmalarını dinleyip; köyüne, köyündekilere ait soruları cevaplandırarak kan veren Yozgatlı er Şükrü Yılmaz bir taraftan da bu kanla kimi kurtaracağını düşünüyordu. Kızılay'ın Çapa'daki Kan Merkezi faaliyete geçtiği iki buçuk ay içinde 2000 şişe doldurarak bir tondan fazla kan elde etmiş, bunu İstanbul ve diğer vilâyetlerdeki 48 hastaneye dağıtarak 1000 den fazla hayatı kurtarmıştı. Er Şükrü Yılmaz'ın kanı da hayat kurtaran bu kanlardan biri idi.

Aylardan beri Reisicumhurdan erine kadar herkes bir hayat kurtarabilmenin mânevi zevkı içinde kanlarını veriyordu. Aralarında, Kuruçeşme kömür deposu saha kontrolörü Bay Numan Tezkavuşan gibi «Bana iyilik etmek isterseniz, bundan daha iyisini yapamazdınız» diyerek teşekkür edenler de vardı.

Başlarında müdürleri Doktor Bülent Sevgen olmak üzere bembeyaz üniformaları ile hemşireler, mavi üniformaları ile mavi melekler en somurtkan insanların bile gülümsiyerek çıktıkları Çapa'daki o tertemiz, huzur verici Kızılay Kan Merkezi'nde güleryüzleri, tatlı dilleri, portakal şerbetleri, kakaoları, bisküvitleri, rozet ve sertifikaları ile bu büyük hizmette bulunacakları bekliyor.

Eski zamanlarda kan Allah'ın insanlara bir lütfu olarak kabul edilir, bir hayat iksiri gibi kuvvetlenmek için içilir, haricen de deriye sürülürdü. Eski Mısırlı prensler daha dinçleşmek ve gelişmek için kan banyoları yaparlardı. Romalılar devrinde düellolarda ölmek üzere olanın kanını taze taze içmek galip için bir şeref sayılırdı.

Hayat kurtarmak gayesiyle kandan istifade düşüncesinin 466 yıllık bir tarihi vardır. Ilk tatbiki de gene bu tarihle ilgili olarak ve henüz kan dolaşımının dahi bilinmediği 1492 yılında yapılmıştır. O tarihte ihtiyar Papa Innocent VIII bir dimağ sektesi geçirmişti. Gittikçe ağırlaştı. Bu ümitsiz durumdan kurtulması ve tekrar kendine gelebilmesi için yapılan bütün teşebbüsler, alınan bütün tedbirler neticesiz kaldı. Herkes ümidini kesti. O sırada bir Musevi hekim üç genç erkeğin aktırılan kanlarından bir içki hazırlayıp Papa'ya sundu. Yukarıda da gördüğümüz gibi o zamanlar kan içirilme fikri yeni değildi. Fakat neticede Papa ve üç genç öldü. Musevi hekim de süratle ortadan kayboldu. Bu vakadan sonra yüz seneye yakın bir zaman bir daha böyle bir şeye teşebbüs edilmedi.

Kan naklinin bilerek ve anlıyarak müspet yolda tatbiki ve pratik gelişmesi William Harvey'in 1628 de kan dolaşımını keşfinden sonra başladı. En mühim keşifler de 1900 yılında yapıldı. Birinci Dünya Harbi'nde sıtratlı kan yaralılara bol miktarda tatbik edildi. Ilk kan merkezi de 1936 da Chicago'da kuruldu. Saklanmış kan meselesi Ikinci Dünya Harbi'nde süratle gelişti. Bilhassa harblerin sebep olduğu hayati ihtiyaçlar neticesi olarak çok kıymetli keşiflere yol açtı. Bütün dünyaya yayıldı.

Kızılay Kan Merkezinde kan alma işini hemşireler yapıyor. Hepsi aile kadınları olan gönüllü mavi melekler de kan bağışında bulunacak olanları ağırlamak, meşgul etmekle vazifelendirilmiş. Idari işlere de bakıyorlar. Iki hafta süren bir kursa tâbi olarak kan programını öğrenmişler. Mavi melek adını da mavi üniformaları, güleryüz ve tatlı dilleri için halk takmış. Günleri aralarında taksim etmişler. Sabah dokuzda merkezde oluyor, yemeklerini de kendileri getirip akşam 17 ye kadar çalışıyorlar. Uzakta ve topluca kan bağışında bulunacak yerlere seyyar ekipler giderlerken daha erken geliyorlar.

Merkeze topluca kan bağışında bulunanların başında bir günde 208 şişe ile 23. Piyade Alayı geliyor. Bu bir bağış. Para mukabilinde değil. Ve asker, sivil herkes bunu tam bir gönül rızası ile, bir hayat kurtarabilmenin mânevi zevkı, hazzı için yapıyorlar. Bu, bazan yedi yaşındaki Zarife Yaltır gibi baharına bile erişmemiş bir hayat oluyor.

Zarife Yaltır geç ve topallıyarak yürümeğe başlamıştı. Düşerek sağ bacak kemiğini kırdı. Ameliyatı esnasında kan verilmesi icabetti. Kızılay'ın Çapa'daki Kan Merkezi'nden temin edilen 300 cm3 kanla hayatı kurtarıldı. Işte bu kan bir gün Kızılay Merkezi'nde kan verirken bu kanla kimi kurtaracağını düşünen er Yozgatlı Şükrü Yılmaz'ın kanı idi.

MAVİ MELEKLER —

Mavi Meleklerin içinde gönüllü hemşireler de vardır. Fakat ekseriyetini Bayan Nihal Eğilmez ve Bayan Ayten Filmer gibi bu konuda ilk defa çalışan kadınlar teşkil ediyor. Taksim'de oturan ve kardeş olan bu hanımlardan Bayan Ayten Filmer'in iki de çocuğu var. Haftada bir günlerini seve seve bu çok faydalı hizmete vermişler. Doktor Süheyl Eğilmez'in eşi olan Bayan Nihal Eğilmez diyor ki: «Bir müddet eşimle Amerika'da bulundum. Herkes bana memleketimde ne gibi bir hayır teşekkülünde çalıştığımı soruyor, cevap veremiyerek son derece üzülüyordum. Çünkü orada herhangi bir vazifesi olmıyan bir kadın muhakkak gönüllü olarak bir teşekkülde çalışıyor. Hastanelere müracaat o kadar çok ki çalışanları sınıflara ayırmışlar. Hastanenin önünde bir Cadillac duruyor. Şoförün açtığı kapıdan bir kadın inerek âdeta koşar gibi hastanenin kapısından giriyor. Hemen sırtına önlüğünü geçirip işe başlıyor. Şimdi biz de gönüllü olarak bir hayır işinde çalışabilmenin huzur ve sevinci içindeyiz. Elimizden geldiği kadar da dost ve ahbaplarımızı teşvik ediyoruz.»

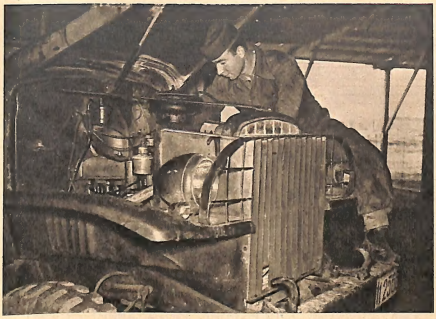

KURTARAN VE KURTULAN — Yukarıda Üçüncü Zırhlı Tugay Sahra Hizmeti Taburu Ordonat Bölüğü erlerinden Yozgatlı Şükrü Yılmaz 5 şubat 1958 de verdiği kanın nerede kullanıldığından habersiz, fakat büyük bir vicdan huzuru içinde tabur atelyesinde çalışırken; yedi yaşındaki Zarife Yaltır da kendisine verilen kanın kime ait olduğunu, hattâ nasıl kurtulduğunu dahi bilmeden, fakat tekrar sıhhatine ve hayata kavuşmuş olmanın sevinci içinde objektife gülümsüyordu.

BAYAR ÖNCÜ — Bütün bir millet hergün artan bir alâka ile böyle hayati bir hizmette bulunabilmek için kan merkezine koşuyor. Devletin en büyüğünün öncü olduğu bu kampanyaya katılarak, kendilerinden kan bağışı bekliyen merkezlerde kan veriyor. Yukarıda Sayın Celâl Bayar'ı, yanda da bir erimizi kan bağışında bulunurken görüyorsunuz.

Siz de Bir Hayat Kurtarabilirsiniz

CAPA'daki Kızılay Kan Merkezinden günde 20 - 30 şişe kan talep ediliyordu. Yani 10 - 15 kilo. Kana bu kadar ihtiyaç var. Acaba eskiden ne yaparlardı ? Yaşamak için kan alması zaruri olan hastalar, yaralılar, ameliyatlılar, ürzalı doğan çocuklar, zehirlenenler ne yaparlardı ? Bunun cevabı korkunçtur: Ölürlerdi. Yahut sürüncemeli bir nekahetin pençesinde güçlükle iyileşirlerdi. Donör denen ve kan grupları umumiyetle sıfır olan profesyonel kan vericiler vardı. Fakat bunların kanı da ancak bir defaya mahsus olmak üzere emniyetle kullanılabilirdi. Halbuki her hastaya kendi grupundan kan lâzımdır.

Vücut ağırlığının 12 - 13 te biri kandır. Hastalıklı, kansız ve sarılık geçirmiş olanlar hariç, 21 - 58 yaşları arasında herkes kan verebilir. Kan vermenin hiçbir acısı ve zahmeti yoktur. Sağlığa zarar vermez. Üstelik faydalıdır da. Vücudun yeni kan yapımına yardımı ise vücutta bir yenilenme yaratır. Gençlik hissi, canlılık meydana getirir. İngiltere'de sırf bu hissi tatmak için kan veren kadınlar vardır.

İnsanların kanları birbirine uymaz. Başlıca gruplar şunlardır : A, B, AB, O. Ayrıca Rh faktörü diye bir hususiyet de vardır. Meselâ kiminin kanı Rh +, kiminki Rh— dır. A grupundan bir kan Rh + veya Rh— olabilir. Bir insandan alınan kan 400 cm^3 dür. Fakat şişeye girince 520 cm^3 olur. Zira şişede 120 cm^3 Asid Sitrat Dekstroz sıvısı vardır ki kanın pıhtılaşmasını önler. Şişeye toplanan kanın 510 cm^3 kadarı şişeye yapışık bir tüptedir. Bu tüpteki nümune kan derhal tahlile gönderilir. Kanın grupu tesbit edilir. Şişeye gereken etiket yapıştırılır. Bir taraftan da kanda sıtma veya firengi olup olmadığını anlamak için gayet ince deneyler ve tetkikler yapılır. Hastalıklı kan kat'iyen kullanılmaz. Derhal imha edilir. Keyfiyet gizlice kan sahibine de bildirilir.

Kontrol ve muayeneden geçen etiketli şişeler buz dolaplarına konur. Orada üç hafta hayatiyetini muhafaza ederek saklanır. Şayet bu müddet içinde bir talep vaki olursa, kan verilecek hastanın kan grupuna uygun olan şişe seçilir ve gönderilir. Sarfedilmiyen şişeler de ziyan edilmez. 21 gün zarfında kullanılmıyan kan şişelerinde dibe çökmüş olan kısım atılır. Üstte kalan kısım yani plâzma özel usullerle dondurulur. Dondurulmuş plâzma üç, dört sene muhafaza edilir. Yine kullanılmazsa kurutulur, toz haline getirilir ve yedi sene daha saklanır. Gerek dondurulmuş, gerekse kuru plâzmayı usulünce sulandırarak kan gibi kullanmak mümkündür. Her insanın kan grupunu bilmesi çok faydalıdır. Merkezlerde parmak uçlarından biraz kan alınarak bu tahlil de yapılmaktadır.

28 aralık 1958 de açılmış olan Kızılay Çapa Kan Merkezi'nin bir eşi de Ankara'da vardır. Yakında İzmir ve Adana'da da birer merkez açılacak, zamanla yurdun hiçbir köşesinde tek bir hastanın bile hayatı kan bulunamadığı için tehlikeye girmiyecektir.

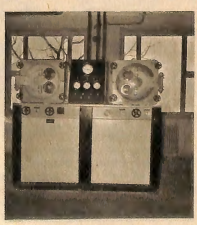

KAN BANKASI — Kontrol ve muayeneden sonra kan şişeleri buz dolabına konur, 21 gün kullanılmazsa plâzmaların dondurulması için yandaki santrifüj makinesine geçer.

Kedilerimi iyi doyurunuz!

Hüseyin Rahmi Gürpınar on dört sene önce bugünlerde ölmüştü. Zamanında Türkiyenin en çok okunan romancısı olan Hüseyin Rahmi dünyanın en renkli insanı olarak yaşadı. Roman yazmaktan yorulunca masasından kalkar, tentene ve yün örmeğe başlardı. Ölümünden sonra kendi eliyle ördüğü on beş takke ve 100 den fazla eldiven çıktı.

SOĞUK bir mart günü, Heybeliadada, ufak tefek bir ihtiyar, hasta yatağında doğrulmak ister gibi kımıldandı ve başucunda bekliyenlere bir cümle söyledi :

— Kedilerimi iyi doyurunuz!...

Ondan sonra başı yastığına düştü, gözlerini kapadı. Ölmüştü!... Yarım asır Türkiye'de en çok okunan adam, büyük romancı Hüseyin Rahmi'nin son sözleri işte bu oldu : Kedilerimi iyi doyurunuz!...

Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın ömrü boyunca unutamadığı kedileri vardı. Bunlardan biri Türk edebiyatının en meşhur kedisi «Nazlı» idi. Kurşuni - beş rengi ve uzun uzun tüylü bir hayvan olan Nazlı'nın 12 senelik hayatını Hüseyin Rahmi âdeta bir ilim adamı gibi tetkik etmişti. 12 yıl içinde 36 yavru doğuran Nazlı'nın bütün hususiyetini yazmıştı. Bu surette kurşuni kedi, hem de ayrıca iki sahifelik bir mukaddemesiyle beraber uzun bir hikâye şeklinde Türk edebiyatına girmişti.

«Nazlı» dan sonra Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın en meşhur kedisi «Sarı» adındaki hayvandı. Romancı onu «Bal Gözlüm!...» diye çağırırdı. Sarı'nın bal rengi gözleri vardı. Hüseyin Rahmi yazı yazmak için masasına oturduğu zaman Sarı hemen kucağına sıçardı. Üstat bir çok romanlarını, uzun ve kısa hikâyelerini böylece «Sarı» kucağında olduğu halde yazmıştır. Bu çalışma tarzı ile meşhur romancının Şemseddin Sami'ye pek benzediğini görüyoruz. Zamanının en büyük kedi dostu olan büyük lûgat âlimi de böylece kedisi yazıhanenin içinde ve ayaklarının üzerinde yattığı halde çalışırdı.

Hüseyin Rahmi'nin öldüğü günü Sarı bir aralık evden kaybolmuştu. Halbuki bu hayvan sokaktan âdeta dehşet duyar, adımını dışarıya atmazdı. Sarı o günü cenazenin arkasından Heybeliada iskelesine kadar inmişti. Hüseyin Rahmi'nin tepedeki evi ile iskele arasında çok uzun mesafe vardı.

Bu vefalı hayvanı ancak, romancının en yakın dostu ve tabii Hilmi Çığıraçan geriye, köşke göndertti.

Bir de Fındık adında bir fino köpeği vardı. Ona daha ziyade «Kahraman Fındık» derdi.

Fındık gösterişi çok seven cakacı bir hayvandı. Üstatla birlikte Adada, Tura çıktıkları zaman Fındık güya efendisini himaye ediyormuş gibi bir takım mübalâğalı tavırlar takınır, üstada sokulanlara yan yan bakıp hırlar, arabalar, eşekler geçerken sanki büyük romancı müthiş bir tehlike içinde imiş gibi havlardı.

Bu vaziyeti gören Heybeliadalılar :

— Hey gidi kahraman Fındık hey!... Efendisini nasıl da koruyor!... derlerdi.

Fakat bir gün müthiş bir şey oldu. Hüseyin Rahmi, Adada Ruhban Mektebinin bulunduğu tepeye çıkmıştı. Kahraman Fındık da aynı cakalı hareketlerle kendisini takibetmekte idi. Bir aralık mektep tarafından bir papazla kocaman bir köpek belirdi. Fındık doğruldu. Papazın köpeği canavar azmanı gibi bir mahlûktu. Hayvan Hüseyin Rahmi'ye doğru şöyle bir hızlanınca Allahını seven Fındığı tutmasın!... Yıldırım hızıyle gözlerden silinmişti. Hüseyin Rahmi de merakla aşağıya, köşke indi. Bahçeye girdiği zaman hayretler içinde kaldı.

Kahraman Fındık bahçenin bir köşesine büzülmüş, tiril tiril titremekte, korkulu gözlerle etrafa bakınmakta!...

Kâtip çimdiği !..

Ölümünden sonra Hüseyin Rahminin eşyası arasında iki bohça çıktı. Bunlardan birinde 100 den fazla eldiven, ötekinde de bir çok takke ve yünden örülmüş bere çıktı. Bütün bu bereleri ve takkeleri bizzat büyük romancı kendi eliyle — hem de şiş ile değil, tığ'la — örmüştü. En büyük merakı yün ve tentene örmekti. Çok defa yazı yazdığı masasının başından kalkıp, dinlenmek için tentene ördüğü görülürdü. Yüne gelince, «yaprak örgü», «fıstık örgü», «kâtip çimdiği» ve daha akla gelen bütün örgü tarzlarının — romanda olduğu gibi — hakiki üstadı idi. Nakış bilirdi, yastık başı işlerdi. Romancının geride bıraktığı 100 eldivenine gelince; Hüseyin Rahmi yanına eldiven almadan asla sokağa çıkmazdı. Sokakta el sıkmasını sevmez, evdeki kapıları entarisinin eteği ile tutarak açardı. Belki de hayatında hiç evlenmemesinin sebebi bu idi. Mamafih bekârlığından hiç de şikâyet etmezdi. Hamarat bir ev kadını kadar mutfak ve ev işinden anlardı. Hattâ ahbaplarından bir hanımın :

— Hüseyin Rahminin reçellerini, Hüseyin Rahminin romanları kadar severim!... dediği meşhurdur.

Üstat son derece nefis reçel kaynatırdı. Bazan ahbaplarına kavanoz kavanoz gönderdiği «mürdüm eriği reçeli» nin nefasetidir ki Hüseyin Rahmi' nin reçellerini, Hüseyin Rahmi'nin romanları kadar, dostları arasında meşhur etmişti. Gene aynı Hüseyin Rahmi yaptığı bir salataya çok defa bir hikâye kadar itina gösterirdi. Ve hikâyeleri kadar da güzel salatalar yapardı.

Bisikletli romancı...

Hüseyin Rahminin hususi hayatı hakikaten bizim için âdeta meçhuldür. Meselâ romancının yetmiş yaşına kadar elli sene bisiklete bindiğini acaba kaç kişi bilir?... Halbuki Hüseyin Rahmi, zamanının bisiklet şampiyonu addedilecek kadar bu işin erbabı idi. Hattâ şöhretini adamakıllı yaptıktan sonra dahi romanlarının müsveddelerini matbaaya bisiklette götürürmüş.

Dahası var : Eserlerinde fevkalâde nefis bir tarzda anlattığı kanar mahallelere gene bisiklette gider ve mahalle kadınlarının : «İşte, işte... Şeytan arabalı adam gene geldi!...» dediklerini işitirmiş...

Hüseyin Rahmi'nin bisiklet iptilâsı sadece bir zevkten ibaret değildi. Bu, biraz da tedavi maksadı ile yapılıyordu. Pek genç yaşında iken müthiş bir böbrek hastalığına tutulmuştu. Bazan o kadar şiddetli sancılara uğruyordu ki bunlar kendisini hayatından bıktırıyordu. Bu yüzden, o esnada tabi Hilmi Çığıraçan ile birlikte çıkardıkları Mizah gazetesini bile tatil etmeğe mecbur oldular. İşte o sıralarda Hüseyin Rahmi-

Hüseyin Rahmi Gürpınar, devrinin en meşhur bekârı idi. Niçin hiç evlenmemişti ?... Heybeli'deki köşkünün iki duvarında senelerce iki kadın portresi asılı dururdu. Biri sarışın, öteki esmer iki güzel kadın... Bu portreleri Hüseyin Rahmi kendi yapmış ve gene kendi eliyle duvara asmıştı. Bu iki güzelin, hayatında mühim roller oynadığını söyliyenler olurdu ama Hüseyin Rahmi bunu şiddetle tekzibederdi. Yukarıda ve yanda romancının yakınlariyle çekilmiş bir fotoğrafı ve portresi görülüyor.

nin başvurduğu doktorlar, kendisine bisiklete binmesini tavsiye ettiler.

Hüseyin Rahmi'nin hususi hayatına dair bilmediğimiz, enteresan taraflar yalnız bunlardan ibaret değildir. Faraza bugün Hüseyin Rahmi imzasını taşıyan romanları memlekette milyonlarca insan okumuştur. Lâkin acaba gene Hüseyin Rahmi imzasını taşıyan resim tablolarını kaç kişi bilir?... Halbuki romancı hayatında bir çok tablolar yapmıştır. Bu resimlerin içinde kendisi sunları pek severdi: Bir tepsi içinde bakır kahve cezvesi, kahve fincanları ile güzel bir kompozisyon. Anadoluhisarından bir görünüş ve iki kadın portresi...

2 kadının hikâyesi

Hüseyin Rahminin fırçasından çıkmış olan bu iki kadın resmi dostlarının, tanıdıklarının, Heybeliadadaki köşke gelip gidenlerin pek ziyade merak ve tecessüsünü çekmişti. Bütün hayatında hiç evlenmiyen romancının kendi eliyle resimlerini yaptığı iki kadına vaktiyle âşık olduğu dahi söylenirdi.

Senelerce duvarlarda asılı duran bu iki kadın resminden biri feraceli bir genç kadındı. 18 - 19 yaşlarında sarışın ve güzel bir taze idi. İkinci kadın resmi ise bunun tam karşısındaki duvarda asılı dururdu. Bu da sarışının tam aksi tipte idi. Esmer, çok genç ve çok cazibeli bir kadındı. Karşı duvardaki sarışın gibi feraceli, maşlahlı filân değildi. Başı açıktı. Saçları hafifçe dağınıktı. Bu iki duvardaki, iki genç kadın âdete meydan okurcasına yıllarca birbirlerine bakadurdular. İkisi de o kadar canlı idi ki tabloların modelsiz, hayalden yapılabileceğine kimse ihtimal vermiyordu. İşte bundan dolayıdır ki Hüseyin Rahmi'nin pek sevdiği bu iki kadın portresi onun gizli bir gönül macerası hakkında söylentilere sebebiyet vermişti.

Halbuki üstat bu söylentileri daima tekzibetmiştir.

Senelerce Heybeliada'nın Budist manastırı gibi göklere yükselmiş bir tepesinde yaşıyan Hüseyin Rahmi'nin münzevi hayatı bir çoklarının pek ziyade merakını uyandırırdı. Sert kış aylarında bazan 7 - 8 gün evinden dışarıya adım atmadığı olurdu. Balkonundan, uzakta İstanbul'un siluetini görmek kabildi.

Böyle 8 gün evde kaldığı şiddetli kış günlerinde:

— Şehri uzaktan, karlı dalların arasından seyretmek çok daha güzel!... derdi.

Kışın kapalı günlerinden sonra, ilkbahar ve yaz gelince de sık sık gittiği, bizim hemen hemen hiç bilmediğimiz bazı enteresan yerleri vardı. Meselâ İstanbul'da çok sevdiği gezme yeri olarak kendisine Beykoz'daki Derseki köyünü seçmişti. Bu Derseki köyünü — hattâ tipik İstanbul çocukları içinde bile — kaç kişi bilir?... Halbuki Hüseyin Rahmi Derseki'ye, ve oranın manzarasına bayılırdı. Derseki ile beraber İstanbulda en fazla sevdiği Şile idi. Derseki ve Şile İstanbulu Türk edebiyatına sokan insanın İstanbul'da en sevdiği iki yerdi.

Şehre indiği zaman ise mutlaka bir sinemaya giderdi. Tabiî hayatını en koyu inziva ve tabiat güzelliği içinde geçiren Hüseyin Rahmi sinemada da, dağları, tepeleri, ormanları, gölleri gösteren filimlerden hoşlanırdı. Hele Afrika vahşilerine, Afrika ormanındaki yabani hayvanlara ait filimlere bayılırdı. Buna mukabil aşk filimlerinden katiyen hoşlanmaz: «Yok... Yok... Bu yaşta sinemadaki aşk bile çekilmiyor...» derdi.

Karaib denizi'nin ıssız bir kumsalında iki kalipso yıldızının dalgaların sesine uyarak yaptıkları sevinç dansı

Antil Adalarının iki büyük dans şöhreti Antonio ve Yolando Rodriguez, adalar nüfusunun çoğunluğunu teşkil edenler gibi Afrikalıdır. Meşhur Katherine Dunham trupu ile Amerika, Meksika ve Avustralya'da dansetmişler kalipso dahil, adalarının zengin folklorunu bütün dünyaya tanıtmışlardır. Onlar için sahnede dansetmek şart değildir. İçlerindeki dansetme ihtiyacı her zaman bütün şiddetiyle yaşamakta, birer sülün gibi havaya sıçramları için hafif bir davul sesi, bazan da sırf tabiatın müziği kâfi gelmektedir. İşte yukarıdaki fotoğraflar, sadece böyle bir müziğe uyarak yaptıkları dansı göstermektedir. Bu dansın adı «Çocuk Sevincidir». Yolanda ile Antonio'nun İngiliz Camera Press Ajansı Fotoğrafçısı önünde yaptıkları bu dansın hususi bir sebebi de vardır. 25 marttan itibaren Antil Adaları, İngiliz Milletler Camiası içinde müstakil bir federasyon olmuş, bu adaların sıcak kanlı insanları uzun senelerden beri bekledikleri hürriyete kavuşmuşlardır.

Türklere Karşı Harbeden İtilâf Kuvvetleri Başkumandanı

General Hamilton'un Çanakkale Hâtıraları

"Ordunun Yardımı Olmadan Çanakkaleyi Geçemiyeceğiz!"

ÇEVİREN: ADNAN ERİM

SAAT 15.00 te General Birdwood geldi. Onu görmekle çok memnun oldum. Uzun uzun konuştuk. Birdwood'un fikrine göre, donanma şimdilik vazifesini bitirmiştir. Sıra bizim kara kuvvetlerimizdedir. Çıkarma harekâtı için vakit kaybetmeden hazırlanmıya başlamalıyız.

22 mart 1915 : Sabah saat 10.00 da Queen Elizabeth zırhlısında bir toplantı daha yaptık. Hazır bulunanlar şunlardı : Amiral de Robeck, Amiral Wemyss, General Birdwood, General Braithwaite, Yüzbaşı Pollen, ben.

Masaya oturur oturmaz de Robeck şöyle dedi :

— Şimdi iyice anlamış bulunuyoruz ki, kara kuvvetlerinin yardımı olmadan Çanakkale'yi geçemiyeceğiz !

Birdwood, Braitwaite ve ben önceden aramızda konuşup kara harekâtının lüzumu hakkında hiçbir mütalâada bulunmamıya karar vermiştik. Denizcilerin bunu kendi kendilerine anlamalarını, bize müşterek bir harekât planı teklifinde bulunmalarını bekliyecektik.

İşte şimdi beklediğimiz oldu. Donanma kumandanları, donanmanın tek başına Çanakkale Boğazı'nı geçemiyeceğini, kara kuvvetleriyle çıkarma hareketleri yapmak lâzımgeldiğini anladılar.

Kurmayımın ve benim fikirlerime göre, milyonlar değerindeki harb gemilerimizi burada Türk toplarının ve mayınlarının karşısında feda etmek pahasına Boğazı geçme tecrübelerine kalkışmak doğru değildir. Farzedelim ki, donanma birkaç zırhlı daha kaybetmeyi göze alıp Boğazı geçti. Sonra ne olacak ? Onun arkasından nakliye gemilerimiz nasıl geçecek ?!...

Artık Amiral her şeyi anladı. Benim konuşmama lüzum kalmadı. Derhal, yeni harekât plânımızın tertibi üzerinde müzakereye başladık.

Fakat elimizde kara harekâtı planı olarak teferruatlı bir talimat mevcut değil ! Ne çare ? İngiliz sistemi böyle !... Bütün çıkarma plânlarını ben tek başıma, ateş altında ve ayak üstünde alelâcele hazırlamak mecburiyetindeyim. Alman sistemi değil ki, her adım atışım günü gününe, dakikası dakikasına hesaplanıp harekât plânına işlensin, cebime verilsin !... İşte hâlâ emir subayım yok, karargâh kumandanım yok, baştabibim yok ! Çıkarma kuvvetlerimiz Limni Adası'nda mı hazırlanacak, Iskenderiye'de mi, belli değil !

Limni Adası, kara birliklerimizin tertiplenmesi için, uygun değil. Iskenderiye daha münasip görünüyor. Fakat zaman da az. Süratle hareket etmeliyiz.

Çıkarmaya teşebbüs etmeden, birçok eksiklerimizin tamamlanması lâzım...

Elimizde mevcut kara birliklerimiz de, bir ihraç hareketi için kâfi gelecek benzemiyor. Mısır'dan bir Gurkha tugayı — Napalli Hintliler — getirip Birdwood'un Yeni Zelânda Tümenine ilâve etmek lâzım. Nakliye gemileri de öyle acemice yüklenmiş ki, hepsini boşaltıp yeni baştan yüklemek mecburiyetinde kalacağız ! Meselâ, bir gemiye sadece su arabaları doldurulmuş. Bu arabaları çekecek hayvanlar ise başka bir gemiye bindirilmiş !... Toplar bir gemiye yüklenmiş, bunları çekmek için kullanılan toparlaklar başka bir gemiye ! Siper kazmak için kullanılacak alet edevat da aynı şekilde yüklü !

Düşmanın asker miktarına gelince; benim istihbaratıma göre, Gelibolu Yarımadası'nda 40.000 Türk askerinin, Bolayır gerilerinde de ihtiyat olarak 30.000 kişinin hazır olduğu anlaşılıyor. Anadolu yakasında da en az bir veya daha fazla tümenin mevcut olması muhtemel. İhracın hangi vasıtalarla yapılacağını konuşmaya başladık. Dendi ki, İngiltere'de, 500 kişi alabilen büyük mavnalar inşa ediliyormuş. Bunların küpeşteleri zırhlıymış. Hepsi benzin motörüyle kendi kendilerine hareket ediyorlarmış. Belki de, şimdiye kadar, inşa işi tamamlanıp, tekneler denize indirilmiştir. Bunları Çanakkale'ye getirtmek için derhal Churchill'e telgraf çekmek icabediyormuş. Fakat telgraf Amirallik Birinci Lordu Fisher'in eline geçerse işler tersine döner, mavnalar katiyen Çanakkale'ye gelmezmiş ! Çünkü Fisher Çanakkale harekâtının aleyhindeymiş !...

İş burada çatallaşıyordu. Kitchener' in dehşetli kıskanç olduğunu biliyordum. Şu halde Churchill'e nasıl telgraf çekeyim ?!... Halbuki, istediğimiz vasıtaları derhal gönderecek adam da o ! Şimdi ne yapmalı ?...

Telgrafın muhakkak çekilmesi lâzım olduğu halde buna kimse yanaşmıyordu. Fisher'den çekindikleri için herkes benim elime bakıyordu. Bu, durmakla olacak iş değil. Derhal kalemi alıp doğrudan doğruya Kitchener'e şu telgraf müsveddesini karaladım :

«Çıkarma teşebbüsü esnasında düşman ateşi altında atacağımız ilk adım, bütün harekâtın en önemli ve en hayati safhasını teşkil edecektir. Eğer Bahriye Nezareti bize derhal 20 - 30 büyük mavna göndersa bu safhadaki zorluklarımız en az yarı yarıya azalacak, ihraç müddeti de o nispette kısalacaktır. Mavnalar 400 - 500 asker veya 30 - 40 hayvan alabilecek cesamette olmalı, küpeşteleri kurşun geçmez zırhla kaplı bulunmalıdır.»

Telgrafın gönderilmesi kabul edildi. Kıt malzemeyle çıkarma harekâtına girişmek hakikaten tehlikeli olacaktı. Meselâ, su taşıyacak kablarımız yoktu. Sahildeki kuyuların, kaynakların yerleri hakkında hiçbir malûmatımız mevcut değildi. Yaralılarımızı geriye naklede-

cek bir teşkilât kurulmamıştı. Baştabibim ve yardımcıları on beş günden evvel gelmiyecekti. 29 uncu Tümen ise henüz Çanakkale'ye sevkedilmemişti. Üç haftadan evvel de sevkedilmesi imkânsızdı.

Şu halde ihraç hareketine bu şartlar altında başlıyamazdım.

Bu düşüncelerimi Birdwood da doğru buldu, Amiral de Robeck de.

Başlangıçta yanlış atmış olduğumuz bir adımı tamir etmek mecburiyetindeyiz.

Şu hakikati donanma mensupları da anlamış bulunuyor ki, kara birliklerimiz olmadan herhangi bir harekâtın muvaffak olması mümkün değil. Ancak kara birliklerimizin de lâyıkiyle hazırlanması lâzım. Bu maksatla biz daha müsait olan Iskenderiye'ye derhal gidip en kısa zamanda hazırlanmıya çalışacağız. Bu arada donanma Boğaz civarında kalıp faaliyetine devam edecek. Türkleri boş bırakmıyacak.

İngiltere'ye yeniden telgraf çekerek daha fazla istihkâm birlikleri, el bombaları, havanlar, siper periskopları, kazma, kürek gibi alet edevat istedim. Türklerin dikenli telleri beni üzüyor. İngiltere'den gelecek havanlar çok işimize yarıyacak. Gelibolu Yarımadası' nın dar arazisinde yakın mesafeden muharebeye mecbur kaldığımız zaman Türk siperlerine karşı havanlar kullanacağız. Bunlar bizde mevcut olmıyan Howitzer toplarının yerini dolduracak.

23 mart 1915 : Bu sabah saat 9.00 da General d'Amade, bulunduğum «Franconia» gemisine geldi. Dünkü toplantıda bulunamadığı için Kitchener'e çekmiş olduğum telgrafın muhteviyatını bilmiyordu. Müsveddeyi ona okudum.

Telgrafta Iskenderiye'ye gitme teklifi de vardı. Bu mesele hakkında Kitchener'e şöyle demiştim : «Fransız

Çıkarma buralara yapıldı

İtilâf Kuvvetleri Mısır'daki hazırlıklarını tamamladıktan sonra 25 nisanda Gelibolu Yarımadası'na tasarladıkları çıkarmayı yaptılar. Düşman Kumkale'ye de çıkmakla beraber, bu, bir gösteri harekâtı olmuş, asıl çıkarma Arıburnu ve Seddülbahir bölgelerine yapılmıştır. Arıburnu'na yapılan ilk çıkarma, resmin sol tarafında görülen kumsalda olmuştur. Seddülbahir bölgesinde ise düşman, Tekeburnu'nun kuzeyinden Morto Limanı'nın doğusuna kadar uzanan geniş bir sahaya çıkmıştı. Fotoğraf bu sahanın merkezini teşkil eden Seddülbahir'i ve kalesini göstermektedir.

generali de Iskenderiye'ye çekilip yeniden tertiplenmeyi muvafık buluyor. Limni üssü böyle bir tertiplenme için müsait değildir. Askerlerimiz pek sıkışık bir vaziyette kalmıştır. Hayvanlar da yiyecek sıkıntısından ölmektedir.»

D'Amade, donanmanın mağlübiyeti üzerine kara birliklerinin derhal çekilmesinin Balkanlardaki harekât üzerinde moral bakımından menfi tesir yapacağını ve bu hareketin askerlik haysiyetini kıracak mahiyette bulunduğunu söylemekle beraber böyle yapmanın zaruri olduğunu da kabul etti.

Saat 10.00 da, Birdwood, D'Amade ve ben üçüncü Avustralya Tugayı'nın 9 uncu taburunu teftiş etmek üzere Limni'ye çıktık. Birliğe ufak bir tatbikat yaptırdım. Bu tabur hakikaten pek yüksek vasıflarl haiz numune bir birlikti!

Öğleden sonra bazı birlikler Mısır'a doğru Limni'den ayrıldılar. Bunların, Gelibolu'ya çıkacakları yerde aksi istikamete gitmelerine müteessir oldum. Fakat, ne yapalım ki, bu harekât mecburi. Zaten 29 uncu Tümen de ancak onlar dönünceye kadar buraya gelebilecek. Böylece hem onlar münasip talimleri görüp daha iyi yetişmiş olacaklar, hem lâzım olan malzeme gelecek, hem de fırtınalı havlar geçmiş bulunacak. Mamafih ben buraya on gün evvelden gelmiş olsaydım, belki bugüne kadar hazırlığımızı tamamlar, Türklere hazırlanma müddeti bırakmadan taarruzlarımıza başlardık. Artık böyle birşey yapmamıza imkân yok.

24 mart 1915 : «Franconia» gemisindeyim. General d'Amade, kurmayı ve Roger Keyes sabah 10.00 da güvertaye çıktılar. Hep beraber oturup yapacaklarımızı kararlaştırdık. Herkes Iskenderiye plânından memnun. Keyes, çıkarma kuvvetlerimiz Türklerin seyyar toplarını susturmadan, donanmanın Boğaz'ı geçemiyeceği fikrimi doğru buldu. Çünkü donanma, ancak bu toplar sustuktan sonra, Türklerin sahil bataryalariyle mücadele edebilecekti. Bu bataryalar denizdeki mayınları korumak için sahile yerleştirilmiş bulunuyor. Seyyar toplar ortadan kaldırıktan sonra gemilerimiz Boğaza rohatça girecek, önce sahil bataryalarını, sonra da mayınları temizliyecek.

Öğleden sonra 15.00 te Kitchener'e telgraf çekerek Iskenderiye'ye hareket etmek üzere olduğumuzu bildirdim.

Birdwood'un Yeni Zelânda Tümenini, Mısır'dan alacağımız bir Gurkha tugayı ile — Napal Hintli askerleri — takviye edeceğiz.

İşte artık gemimiz demir alıyor. Hedefimiz Iskenderiye... Bundan evvel söylediğim gibi biz Iskenderiye'de iken donanma, Türkleri mütemadiyen bombardımanlarla meşgul edecek!...

9 nisan 1915 : Mısır'da tertiplenme işimizi bitirdik. Yeni Zelânda ve Avustralya kıtaları mükemmel. Fransız kuvvetleri de General D'Amade'ın söylediği gibi, «Kanlarının son damlasına kadar mücadeleye hazır» bulunuyor.

Bugün Çanakkale'ye mütevecchihen yola çıkmış bulunuyorum. Şimdi Ege Denizi'ndeyiz. Hepsi birbirinden güzel sıra sıra adaların arasından geçiyoruz. Hava sıcak. Deniz durgun. Yine büyük bir maceraya atılmak üzereyiz.

Güvertede bir aşağı, bir yukarı dolaşıyorum. Fakat niçin sanki omuzlarımda dehşetli bir sıklet mevcutmuş gibi tahammül edilmez bir üzüntünün ağırlığı altında eziliyorum?...

Bugüne kadar hiçbir endişemin bu kadar ıstırap verici olduğunu hissetmedim. Buna sebep Birdwood, Hunter - Weston ve Paris'tir! «Durumun muhakemesi» mevzuunda bana vermiş oldukları raporlar kaç gündür zihnimi meşgul ediyor.

Birdwood, ilk toplantımızda, en münasip çıkarma yerinin Gelibolu Yarımadası'nın güneyi olabileceğini söylemişti. Sonradan her nedense birdenbire fikrini değiştirmiş. Bu sefer diyor ki:

«Türklerin Anadolu yakasında muhtelif topları ve Howitzerleri, Morto Körfezini tehdit altında bulunduruyor. Nakliye gemilerimiz bu körfezde toplanacak olursa bu topların ateşine maruz kalacaktır. Buna mukabil Anadolu yakası daha müsaittir. Buradan çıkarmaya teşebbüs edersek en uygun yer bence Bozcaada'nın güneyidir. Rumeli yakasından ise Gelibolu Yarımadası'na en tesirli şekilde Conkbayırı tarafından hâkim olabiliriz.»

Birdwood'un Anadolu'ya çıkarma plânının en cazip tarafı şu ki, böyle bir harekât yapıldığı takdirde Türkler seyyar topların Bozcaada hizalarına kadar çekerek Çanakkale Boğazı'nı serbest bırakmış olacaklar. Donanmanın işi kolaylaşacak. Lâkin bir kara kuvvetleri, Anadolu yakasını zaptetmekle vazifeli değiliz. Bu sebepten dolayı Birdwood'un mütalâasını uygun görmüyorum.

Hunter - Weston'un düşüncesine nazaran da, çıkarma Suvla'ya veya Helles burnu etrafına yapılmalıdır. Bilhassa Helles civarı, gemilerimizin tesirli top ateşine açıktır. Bolayır hattına yapılacak bir taarruz tesirli olabilir, fakat Türklerin ikmal yollarını kapatmış olmaz. Çünkü Türkler Marmara denizi yoluyla veya Anadolu yakasından ikmal yapmaktadır.

Tecrübeli asker Hunter - Weston'un bu fikirleri daha münasip görünüyor.

Paris ise şöyle düşünüyor :

«Türklerin kuvveti meçhuldür. Fakat ortalama 250.000 askeri olduğunu gözönünde bulundurmalıyız. Hazırlıklarını tamamlamış olduklarından baskınla gafil avlamamız da imkânsızdır. En münasip ihraç noktaları Bolayır, Seddülbahir, Helles ve Kabatepe'dir.»

Benim anladığıma göre, hakikat şudur ki, bu arkadaşların hepsi kalblerinde bu çıkarmanın mümkün olamıyacağı kanaatini besliyorlar. Fakat biz büyük bir titizlikle hazırlıklarımızı ikmal edeceğiz ve çıkarmayı yapacağız!

Gelecek hafta : İlk Çıkarma.

ÇIKARMADAN İKİ GÜN EVVEL — *Yukarıdaki fotoğraf, Limni Adası'nda üslenmiş düşman kuvvetlerinin 23 nisan günündeki halini tesbit etmektedir. Resmin sağ köşesinde görülen kasaba Mondros Müttarekesi'nin imzalandığı Mondros kasabasıdır. Körfezde İtilâf Devletleri donanması görülmektedir. Bu fotoğraf çekildikten iki gün sonra bu kuvvetler tarihin en büyük hezimetlerinden birine uğrıyacakları Gelibolu'ya hareket etmişlerdi.*

General Hamilton'un karşısındaki Türk kumandanları

5 İNCİ ORDU KUMANDA HEYETİ VE CONKBAYIRI KAHRAMANI — *İtilâf kuvvetleri kumandanları 25 nisanda yapacakları çıkarma için tertibat aldıkları sırada, Çanakkale ve civarını bir çıkarmaya karşı müdafaa ile görevlendirilmiş olan 5 inci Ordu da son hazırlıklarını tamamlamaktaydı. Yukarıda sağdaki fotoğraf bu şanlı ordunun kumanda eden subaylardan bazılarını birarada göstermektedir. Oturanlar soldan sağa : İstanbul Merkez Kumandanı Cevat Bey. Sıhhiye Müfettişi Umumisi Süleyman Numan Paşa, Kolordu Kumandanı Esat Paşa. 5 inci Ordu Kumandanlığı'na tâyin olunan Alman generali Liman von Sanders, Kolordu Kumandanı Vehip Paşa (Esat Paşa'nın kardeşi) Bahriye Nezareti Erkânıharbiye Reisi Yarbay Rauf Bey (Rauf Orbay). Ayaktakilerin eksersi 1 ve 2 nci Ordulara memsup doktor ve subaylardır. Sağdan ikinci, o zaman 1 inci Ordu Erkânıharbiye Reisi olan İsmet İnönü'dür. Atatürk (soldaki fotoğraf) 19 uncu Tümen Kumandanı idi. 25 nisan günü Conkbayırı'ndaki mücadelesi ile bir kilit mevkii vaziyetinde olan Çimentepe'nin düşman tarafından işgaline mâni olmuş, bu suretle harekâtın seyrini değiştirmişti*

Aynı cephede kardeş iki kumandan

GÜVEN YAYINEVİ

Bu romanları binlercesi arasından sizin için seçti!

Napeleon'u dize getiren emsalsiz kadının harikulâde romanı!

Genç kızların ve kadınların elinden düşmiyen romanlardan biri!

Cronin'in bütün romanlarının üstünde en dramatik eseri!

Tekrar tekrar okunacak kadar güzel, cazip bir aşk romanı!

Sevenlerin bütün ıstırabı ve saadeti bu romanda!

Dünyanın bu en muazzam romanının nefis Türkçe tercümesi (2 nci baskı çıktı)

İhtiraslı bir aşkın ciltsiz maceralarla dolu hikâyesi!

EN BÜYÜK YAZARLARIN EN GÜZEL ESERLERİ...

Her kitap harikulâde, sağlam ciltli, ayrıca beş renk cekel kaplıdır.

GÜVEN YAYINEVİ
Çağaloğlu Yokuşu, Nerlibahçe S. 11
İstanbul

On bir ayın sultanı: RAMAZAN

EĞLENCE YERLERİ

ESKI ramazanların bir hususiyeti de iftardan sonra başlıyan eğlence âlemleri idi. Belli başlı, karagöz, semâi kahveleri ve ortaoyunlarından ibaret olan bu eğlence hayatı, elbette ki, ne Rock'n Roll gençliği, ne de sinema tiryakilerinin zevk ve anlayışlariyle izah ve mukayese edilemez. Fakat kabul etmek lâzımdır ki, gerek karagöz ve ortaoyunlarında, hattâ gerek semâi kahveleri sanatkârlarında bugünkü anlayışla bile küçümsenmek söyle dursun, takdir edilecek kabiliyet ve üstünlükler vardı. Hele hayalî ve daha ustasına hayallî şehîr denen karagöz sanatkârlarının kabiliyetlerine hayran kalmamak elden gelmezdi. Evet, bu sanatın bir de kabiliyet tarafı vardı.

Bakın, iyi bir karagözcünün ne demek olduğu nasıl tarif edilir:

«Karagöz oynatacak kimsenin önce hemen her taklidi iyi bilmesi lâzımdır. Rum, Ermeni, Frenk, Arap, Acem, Arap bacı, Arnavut, Rumelili, Yahudi, Çerkez, Tatar, Kürt, Laz, Buharalı, Bolulu, Kastamonulu, kadın, çocuk taklitlerini, bütün hususiyetlerini şivesi ile bildikten başka, devrin tiplerini de canlandırabilmesi lâzımdı.» Bu tipler başta Karagöz olmak üzere Hacivat, züppe Rezzakizade Tarçın Bey, kabadayı ve sarhoş tuzsuz deli Bekir, karagözün oğlu Muslu ve cüce minyatürü beberuhi idi.

Dahası var: İyi bir hayali, yani karagözcü, sadece bu taklitleri bilmek ve bu tipleri canlandırabilmekle de yetinemezdi. İyi bir karagözcünün aynı zamanda bir nükte üstadı olması lâzımdı. Günün hâdiselerini tiplerinin durumuna göre karikatürize edemedi mi, malûm tekerlemeleri papağan gibi ezberlemiş olması, ona bir sıra oyuncudan fazla şöhret yapamazdı.

«Karagözün Yalova Sefası», «Kanlı Nigâr», «Gevherli Hanım yahut Binbirdirek Batakhanesi», «Yazıcı», «Çifte Hanımlar» hem orta oyuncuların, hem de karagözcülerin temcit pilâvı kabilinden sermayeleri idi. Fakat dediğimiz gibi, usta sanatkâr araya kendi kabiliyetini sokar, seyircileri kahkahadan kırıp geçirirdi.

Son zamanlarda «Çocukların eğlencesi» sanılan karagöz, hakikatte başlı başına bir sanattı. Çocuklar onun kıyafet ve hareketlerine meftun oluyorlardı ve meşhur hayalîler sanatlarını, sünnet düğünleri gibi çocuk eğlencelerine de indirmesini biliyorlardı.

■

Bu satırların okuyucuları, elbette bu oyunlar hakkında bir fikir edinmek isterler. «Kanlı Nigâr»dan bir kaç pasajı Kavuklu ile Haso'dan dinliyelim:

Haso şarkı söyliyerek ve oyniyarak sahneye gelir:

— Bir ayağında mesti var, bir ayağında mesti var, bir ayağında mesti var, bir ayağında...

Kavuklu dayanamaz:

— Anladık bunu. Öteki ayağında nesi var?...

— Haaaa! Öteki ayağında mı?

Haso düşünür, düşünür sonra:

— Öteki ayağında da mesti var...

Kavuklu:

— Tuh! Allah müstahakını versin. Bir saattir bunu mu düşünüyordun?... Merhaba hemşeri...

— Merhaba baba (baba).

— Hoş geldin sakallı kabo (kaba). Nasılsın, iyi misin?

— Vâllahi ben iyiyim, sen nasılsın?

— Hamdolsun ben de iyiyim, sen nasılsın?

— Ene, ben iyiyim, sen nasılsın?

— Çok şükür ben de iyiyim, sen nasılsın?

— Çok şükür ben iyiyim, sen nasılsın?

— Aaa! Bu sabaha kadar böyle mi devam edecek? Anladık canım, sen iyisin, ben de iyiyim... Kısacası sen de de iyisin, ben de iyiyim vesselâm.

Bu tekerlemelerden sonra vakalara girilir. Fakat bütün gaye seyirciyi neselendirmek ve kahkahalara boğmak.

Kavuklunun bir de meşhur lâhana tekerlemesi vardır.

Kavuklu anlatır:

— Mahalle çocukları «Gökten insan yağıyor» diye bağırıyorlardı. Onları dinliyeyim derken şemsiye tersine döndü. Ben de kendimi bıraktım.

— Nereye Hamdiciğim?

— Aşağıya.

— Aman çabuk söyle, ne oldu?

— Dinle tosun, acele etme. Yoksa seni yürütür, öküz yaparım. Düştüğüm yerde birşeyler gacır gucur etmeğe başladı. Her tarafım birdenbire kapandı.

— Kuyuya mı düştün yoksa?

— Değil, burnumla söyle bir koklâdım ki lâhana kokuyor.

— Öyle ise göbeğine saplanmışsın.

— Tam da buldun. Ben düşerken meğer o açıkmış. Ben düşünce kapandı. Dış yaprakları bana sımsıkı sarıldı. Kolumu, bacağımı bağladılar zannettim.

— Lâhanalar kokmuş olacak.

— Öyle galiba... Ben buradan nasıl çıkacağım diye düşünürken bir salıntı, bir sallantı...

— Ne oluyor Hamdiciğim?

— Ne bileyim... Bir sağa gittim, bir sola. Lâhana ile beraber olduğum yerden sanki koptum. Bir ara kulak verdim ki bir Arap karısı söyleniyor: «Şimdi ben bunu eve götürür, dolma yaparım.» Yüklendi beni. Git bire git. Nihayet durdu, indirdi...

Sonunu anladınız tabiî... Lâhana haşlanmış suya atılıncıya kadar tekerleme devam eder... Bitişi de rüya...

■

İstanbul ramazanlarının kalbi olan Şehzadebaşı'nda dillere destan sanatkârlar bu oyunları oynarken, uzak semtlerin her mahallesinde ayrı ayrı eğlenceler devam ederdi. Fakat İstanbul'un en uzak semtinde oturanlar bile ellerinde fener, meşale, sopa, mutlaka otuz gün ramazan'da bir veya iki defa Şehzadebaşı gecesini yaşarlardı. Onun içindir ki, Şehzadebaşı piyasası ve eğlence yerleri dolup taşar, insanlar birbirlerini çiğniyecek derecede kalabalıklaşırdı.

Bir gün karagöz, motifleri ve bazı hususiyetleri ile belki canlandırılabilir. Fakat semâi kahvelerinin «Geçmiş Zaman» içinde erimiş olması zaruridir. O, devrini bitirmiştir. Yalnız şuna da işaret edelim ki, semâi kahvesi tarihe gömülmüş olmakla beraber, kılık kıyafet değiştirmiş «Çalgılı taklit» e inkılâbetmiştir da diyebiliriz.

Ramazan kahvelerinin bir çeşidi daha vardı: Çalgılı. Bugünkü gazinolara benzerdi. Fakat aslı kahve... Burada klârinet, zurna, çiftenâră, darbuka, zilliması ile önce taksime başlanır, sonra Pasic İspanyol gibi alafranga hareketli bir parça çalınır, daha sonra gazeller, koşmalar, arkasından yine hareketli çiftetelli, helvacı, zeybek, kasap havası gibi fâsıllara geçilirdi.

DAVE BRUBECK

Tanınmış Amerikalı cazcı, Avrupa, Ortadoğu ve Hindistan üzerinden devam eden turnesi esnasında memleketimize de gelerek İzmir, Ankara ve İstanbul'da mütaaddit konserler verdi.

Brubeck'in üç şehirde verdiği konserleri ekseriyetle gençler takibetti. Her parçası ayrı ayrı dakikalarca alkışlandı ve her konser alkış yağmuru içinde bitti.

Brubeck kuartetini teşkil edenlerden Paul Desmond (solda), bugün Amerikanın en iyi saksafoncusu sayılır. Kontrbas Gene Wright ise besteleri ile tanınmıştır.

Dave Brubeck âdeta müziğe âşıktır. Piyanosunun başına oturunca kendinden geçer. Dinleyici kalabalığı, sahne, her şey silinir, sadece müziği, arkadaşları ve kendi kalır. Yukarıda Brubeck, piyanosu başında görülüyor. Yanda ise meşhur Dave Brubeck kuarteti. Önce kuartetin davulcusu Joe Morello, onun tesirinde kalmıştır.

Dave Brubeck Kimdir?

Pazific Koleji tıbbiye talebelerinden Dave Brubeck çok sıkılıyordu. Ailesi, çiftlikte yaşadığı ve orada büyüdüğü için, baytar olmasını istiyordu. Fakat Şarbon veya Şap hastalığını, yahut da bir koyunun dört midesi olduğunu öğrenmek Dave için hiçbir ifade etmiyordu. Halbuki Bach'ın bir etüdünü veya Mozart'ın bir parçasını dinlemek veya çalmak onu mesudediyordu. Netekim Dave Brubeck baytar mektebine ancak bir sene devam etti. İkinci sene kolejin müzik kısmına yazılmıştı.

Brubeck az zamanda müziğe karşı olan büyük istidadı ile göze çarptı. Esasen annesi ve iki kardeşi de müzikle meşgul oluyorlardı. Brubeck ilk müzik terbiyesini annesinden almıştı ve 14 yaşında iken şehrin dans orkestrasında bile çalmıştı. Brubeck üniversitede zamanımızın üç büyük bestecisinden biri olan Darius Milhaud'dan ders almağa başladı. Milhaud ilk olarak Brubeck'e kreasyonlarında caz kullanmasını tavsiye etti. Bu tavsiyeyi tutan Brubeck kısa zamanda şöhret yolunda yükseldi. Yeni bir caz şekli ortaya atmıştı. Herkesin bildiği «Hot Caz» tabir edilen caz ile klâsik müziği karıştırarak çok güzel parçalar besteliyordu.

Bugün 38 yaşında olan Brubeck evlidir ve 3 çocuk babasıdır. En büyük zevk ve eğlencesi müziktir. Caz orkestraları arasında Duke Ellington ve klâsikler arasında Bach, Bartok ve Stravinski'yi beğeniyor. Memleketimizi ziyareti esnasında dinlediği Türk müziğini de enteresan ve güzel bulduğunu ilâve etmiştir.

İKİ SİGORTA
POLİÇESİ
İKİZLER GİBİ
BENZEŞİR

★

İMZADA
GÜVENDİĞİNİZ
SİGORTACIYI
ARAYINIZ

DOĞAN
SİGORTA

Agnes Laurent

Brigitte Bardot neslinin bu son «sarışın» ı «Strip - Tease Kıraliçesi» adlı filimden sonra Fransa'nın tanınan ve sevilen yıldızları arasına girdi. Mavi gözlü erkeklerden hoşlandığını söyliyen Agnès Laurent idealindeki erkeği son filmi «Aşk Şekerim, Aşk» ta bulmuşa benziyor. Şimdi sevimli yıldızın, partneri Gil Vidal ile evleneceğinden bahsediyorlar.

BARDOT'NUN İZİNDE — *Agnès Laurent 20 yıl önce Lyon şehrinde doğmuştur. İlk filmini 1955 te çeviren sarışın yıldız, heykeltıraşlığa ve resme de kabiliyetli olduğu halde beyaz perdeyi tercih etmiştir. 1.63 boyunda, 53 kilo ağırlığındadır. Vücut ölçüleri de minyon yapısına göre gayet nispetlidir. Göğüs : 86 cm., bel : 58 cm., kalça : 86 cm.*

SİNEMA HABERLERİ

POPÜLER YILDIZLAR — Bir Alman mecmuası okuyucuları arasında bir anket tertipliyerek yılın en beğenilen yerli ve yabancı artistlerini seçmiştir. Ankette Alman yıldızlarından Horst Buccholz ve Maria Scheil, yabancılarından Gina Lollobrigida ve Rock Hudson birinci olmuşlardır. Sarışın Maria Scheil altı yıldan beri aynı ankette birincilik kazanmaktadır. Resimde Lollobrigida, Buccholz ve Maria Scheil mükâfatları ile beraber görülüyorlar.

KAÇINCI BALAYI? — Rita Hayworth iki ay önce evlendiği beşinci kocası James Hill ile Londra'da balayını geçiriyor. Oradan da Paris'e geçecekleri bildiriliyor. Hill, Burt Lancaster'in film şirketine ortaktır.

LYON şehri sarışın ve sevimli Agnès'in arzularını tatmin edecek gibi bir yer değildi. Lyonlu Agnès taşra muhitinin sıkıcı havasından nefret eder, hareketli ve renkli bir hayat sürmeye can atardı. Tahsil için Paris'e geldiği zaman bir daha geri dönmemeyi kafasına koymuştu. Ailesine Paris Güzel Sanatlar Akademisinin heykel bölümünde tahsil edeceğini söylemişti ama, hakikatte, sinema artisti olmak istiyordu. Güzel ve cazipti, kararını da vermişti : Beyaz perdeye intisabecekti. Agnès'in Paris'te kalabilmesi için çalışmıya ihtiyacı vardı. Millî Müdafaa Vekâletinde steno-daktilo olarak çalışmaya başladı. Elinde Lyonlu bir gazeteci tarafından kendisine verilmiş bir tavsiye mektubu vardı. Genç kız bu mektubu, bir zamanlar Lyon'da gazetecilik yapmış ve sonra filim prodüktörlüğüne atılmış olan René Thévenet'ye verecekti. Thévenet'nin yardımı ile beyaz perdede görünmek fırsatını bulacağını ümidediyordu. Fakat bürosuna gidip tavsiye mektubunu kendisine verdiği zaman arzularının hayal olabileceğinden korkmaya başladı. Rêne Thévenet, Agnès ile tanıştıktan sonra kendisini ileride çağıracağını söylemiş, fakat aylar geçtiği halde bir daha aramamıştı. Agnès «Axelle ve Serserisi» (Axelle et Son Clochard) adlı kordele ile ilk defa perdede görünmek fırsatını ele geçirdi. «Paris Mankenleri» (Mannequins de Paris) filminde Hunnebelle'in güzel kızlara ihtiyacı vardı. Fakat Agnès buradaki rolüyle de temayüz etmiş değildi. A. Laurent'ı Fransa'da meşhur edecek ilk filim «Strip - Tease Kıraliçesi» (Mademoiselle Strip - Tease) adlı komediydi. A. Laurent şimdi Paris stüdyolarında yedinci filmini çeviriyor. «Aşk Şekerim, Aşk» (Amour Mon Cher, Amour) adlı bu kordelede Gil Vidal adında genç bir aktörün partönerliğini yapması his hayatında da yeni istikametlere yönelmesine sebeboldu. Agnès'in yakında Gil Vidal ile evleneceğinden bahsediliyor. Brigitte Bardot neslinin bu son «sarışın» ı hayal kırıklıklariyle dolu eski günlerini çoktan unutmuş olmalı. Hem beyaz perde hayatında, hem gönül meselelerinde saadete kavuşabilmek hakikaten fevkalâde gıpta edilecek bir şey...

STRIP - TEASE İLE MEŞHUR — *Beyaz perdede meşhur olabilmek için bazan cüret lâzım. Agnès Laurent «Strip - Tease Kıraliçesi» olarak temayüz etti.*

GIL VIDAL İLE — *Agnes şimdi «Aşk Şekerim, Aşk» (Amour Mon Cher, Amour) adlı filmi çevirmektedir. Aktrisin Gil Vidal ile evleneceğinden bahsediliyor.*

«CEP AŞKI» NDA — *Aktrisin son filimlerinden biri olan «Cep Aşkı» (Une Amour de Poche) adlı kordele çılgın bir komedidir. Diğer başrolü ise Jean Marais oynamaktadır.*

İNGİLİZ OSCARI — Genç yıldız Heather Sears (yukarıda) «Chennem Meleği» (Story of Esther Costello) filmindeki rolüyle 1957 nin en başarılı İngiliz aktrisi olarak İngiliz Oscar'ını kazanmıştır. Alec Guiness en iyi aktör mükâfatını almıştır.

İSTİKAMET AMERİKA — Brigitte Bardot'ya durmak dinlenmek bir türlü nasip olamıyacak galiba... Son defa «Tehlike Halinde» filminde oynıyan aktris, nisanda İspanya'da «Kadın ve Kukla» filmini çevirecek. Bir Amerikan prodüktörü de B. B. yi F. Sinatra ile oynatmak istiyor.

"ACI TEBESSÜM.. — «Merhaba Hüzün» (Bonjour Tristesse) den sonra genç Fransız yazarı Françoise Sagan'ın ikinci romanı «Acı Tebessüm» (Un Certain Sourire) Hollywood'da filme alınıyor. Aynı isimli kordelede Rossano Brazzi ve Joan Fontaine ile beraber Christian Carer (yukarıda görülen) ve Muzaffer Tema rol almış.

Roman : 14

BİR ŞEHİRDE YEDİ KADIN

YAZAN : ERSKINE CALDWELL

ÇEVİREN : ADNAN ERİM

Annesi, Anneve'in saçlarını okşamakta devam etti :

— Ama ben, çok üzülürüm sonra Anneve... Neden söylemiyorsun yavrum ?...

— Söyliyemem, söyliyemem...

— Peki, kalk da otur öyleyse. Yüzünü görelim. Güzel güzel konuşalım. Olmaz mı ?...

Anneve cevap vermedi.

— Haydi yavrum kalksana...

Grover, gazetesini elinden bırakıtı.

— Annenin dediğini duymadın mı ?! Kalk bakayım yerden !

Anneve yine aynı vaziyette.

— Kulağın sağır mı senin kız ?!... Kalk diyorum sana !

Annesi söze karıştı :

— Hemen hiddetlenme kuzum Grover... Elbette bir derdi var kızın. Biraz kendine gelsin, anlatacak tabii...

— Ben böyle sımarıklık istemem !... Anlatacaksa, adam gibi anlatsın !...

Annesi, Anneve'in kulağına eğildi :

— Haydi benim güzel kızım. Otur şöyle yanımdaki iskemleye...

Grover büsbütün parladı :

— Konuşsana kız !... Yoksa Vance' dan ayrıldın mı ?!... Ha ?... Cevap ver, ayrıldın mı ?!...

Anneve, hıçkırıklar arasında başını «Evet» mânasına salladı.

— Ne ?!!... Ayrıldın ha ! Çekil karşımdan terbiyesiz !... Bir daha gözüme görünme ! İnsan iki ayda kocasından ayrılır mı ?...

Annesi, Grover'i yumuşatmıya çalıştı :

— Dur bakalım canım. Kızın üzerine hemen hücum etme öyle. Zaten üzülmüş, biz de büsbütün üzmiyelim !...

— Koskoca kadın oldu, 24 yaşına girdi. Hâlâ bebek muamelesi yap !

— Ne kadar büyüklüğe çocuk sayılır !

— Onu derhal kocasına göndereceksin ! Anlaşıldı mı ?!... Hemen şimdi pılısını pırtısını toplayıp kocasının yanına gidecek ! Ben böyle sımarıklık istemem !

— Şimdi nasıl olur Grover ?... Gece yarısı nasıl gider ! Hem, dur bakalım, biraz kendine gelsin, derdini anlatsın...

— Ne derdi olacakmış ! Benim bildiğim, bir kadın kocasını iki ayda değil, yirmi senede bile bırakıp kaçmaz !

— Belki bizi göreceği gelmiştir ! Daha birşey anlatmadı ki kızcağız !...

— Ben onu bunu anlamam ! Bu gece olmazsa yarın sabah erkenden kocasının evine gitmeli ! Bak ablasına ! Evleneli beş sene oldu. Üç tane çocuğu var. Bunun gibi kaçıp geliyor mu ?!...

— Bu da kaçmadı ya. Bizi görmeğe geldi. Birkaç gün sonra yine evine gider tabii...

— Birkaç gün olmaz ! Haydi hatırın için bu gece kalsın. Ama yarın sabah erkenden gözümün önünden gitmeli ! İster evine gitsin, ister sokaklarda sürünsün !... Ne haltederse etsin !... Evinde kocasiyle oturmıyan kadın sokaklarda sürünür !

Babası, böyle bar bar bağırırken Anneve annesinin dizleri dibinde nefesini tutmuş, dinliyordu.

Grover, bir taraftan da, her adımında bütün evi zangır zangır titreterek odanın içinde dört dönüyordu.

— Anlaşıldı mı ?!... Ya yarın sabah kalkıp kocasına gider, veyahut da onu kolundan tutuğum gibi kapı dışarı ederim !...

Annesi artık sesini çıkarmayınca babası gidip koltuğuna oturdu. Gazeteyi tekrar yüzüne kaldırdı.

Anneve de bu fırsattan istifade, gürültüsüzce yerden doğruldu. Babasının oturduğu tarafa bakmadan, ayaklarının ucuna basarak hızlı hızlı kapıya gitti. Takmağı gıcırtsız büküp dışarı fırladı. Doğru, koridorun öbür ucundaki evlenmeden evvel yattığı, yatak odasına koştu.

Karyolası aynen duruyordu. Çabucak soyundu. Yatağa girdi. Buz gibi yastığa başını gömerek hüngür hüngür ağlamıya başladı.

Böyle uzun bir zaman geçti. Nihayet oda kapısı yavaşça açıldı. Annesi içeri girdi. Karyolanın yanına yaklaştı. Ayak ucuna oturdu. Şefkatle Anneve'in saçlarını okşamıya başladı.

— Benim güzel kızım... Tatlı kızım... Küçük kızım... Haydi, söyle bana, derdini... Okula giderken herşeyini bana söylemez miydin ?... Şimdi niçin söylemek istemiyorsun yavrucuğum ?...

Anneve, annesinin ellerine sarılarak gözyaşları içinde onları üst üste öptü.

— Anneciğim !... Benim biricik anneciğim... Beni artık Vance'a göndereme ! Burada kalmak istiyorum ! Senin yanında kalmak istiyorum. Ona gidemem artık !...

— Peki, benim minicik kızım... Benim yanımda kal bundan sonra... Ama bana hiçbir şey söylemiyecek misin ?... Neden kavga ettiniz ? Ne yaptı bu adam sana ?...

— Kavga etmedik anneciğim.

— Etmediniz mi ?...

— Hayır anne. Kavga etmedik. Benim kaçıp buraya geldiğimden bile haberi yok ! Bugün kırk sekiz saatlik nöbetine gitti. Ben de valizimi kapıncа buraya geldim...

— İyi yaptın kızım. Kırk sekiz saat sonra sen de o gelmeden evine gidiverirsin, olmaz mı ?...

— Hayır anneciğim, hayır !... Artık onun yanına gitmem !

— Niçin gitmezsin yavrucuğum ?... Sana fena bir söz mü söyledi ?...

— Hayır, hiçbir fena söz söylemedi. Bana karşı o kadar iyi davranıyor ki ! Evlendiğimiz günden beri öyle ! Gayet nazik. Bana hediyeler alıyor. Seviyor da !...

— Tabii sever, güzel kızım ! Sevmese seninle evlenir miydi !... Zaten evlenmeden maksat nedir ? Birbirini sevmek değil mi ?!...

— Ama ben onu sevmiyorum anneciğim ! Hiç sevmiyorum ! Onun için kaçtım ya !... O beni ne kadar sevse ben onu bir türlü sevemiyorum !

— Neden kızım ?

— Bilmiyorum anne ! Bilmiyorum ! Kendimi o kadar zorladım, o kadar gayret ettim, olmadı. Ne yapsam içimden sevgi gelmiyor !...

Annesi bir müddet sustu. Anneve de sustu. Uzaktan, geçen bir trenin acı düdüğü duyuldu.

— Anneve, kızım, ben senin söylediklerinden birşey anlıyamadım doğrusu... Muhakkak benden sakladığın bir şey var ! Söylemiye utanıyorsun galiba... Ben senin annenim. En gizli şeylerini bana çekinmeden söylemelisin... Benden başka kime söyliyeceksin ? Daha yakın bir kimsen var mı ?...

— Yok anneciğim ! Senden yakın hiç kimsem yok ! Herşeyi de sana söyledim. Söyliecek şeyim kalmadı !...

— Muhakkak olması lâzım Anneve ! İyi düşün !

— Düşündüm anneciğim. Hiçbir şey yok. Sadece onu sevmiyorum ! Sevmediğim bir kimseyle nasıl oturabilirim ?! Seni daha çok seviyorum anne ! Seninle oturacağım !

— Ben başka, o başka kızım. Ben senin annenim, o kocan. Anne başka türlü sevilir, koca başka türlü ! Sen bu ikisinin arasındaki farkı ayirdedecek yaşta sın. Bebek değilsin artık...

— Sevmiyorum anneciğim ! Sevmiyorum ! Onu hiçbir şekilde sevmiyorum !

— Bana bak kızım. Ben senin annenim. Bana herşeyini, en gizli noktasına kadar anlatmanı istiyorum. Evlilik hayatı bambaşkadır. İlk aylarda bazan acemilik çekilir. Bazan insanın içine korku girer. Bazı erkekler hoyrat olurlar. Yatağa girince vahşi bir hayvan gibi, ne yaptıklarını bilmezler. Şimdi, söyle bana bakayım. Vance sana istemiyerek, böyle bir kabalık mı yaptı ?...

— Hayır anneciğim ! Hiçbir kabalık yapmadı !

— Eğer yaptıysa bunu hoş görmelisin kızım. Çünkü bu, yaradılıştır. İstiyerek yapılmaz. Böyle erkekler o anlarda kendilerini kaybederler. Ne yaptıklarını bilmezler...

— Yapmadı anneciğim !

— Öyleyse başka bir nezaketsizlik yaptı herhalde. Meselâ, senin yapmak istemediğin bir şeyi zorla yaptırdı...

— Hayır. Onun istediği şeyleri ben de her zaman istedim.

— Gezmiye götürdü mü ? Sinemaya, tiyatroya, eğlence yerlerine ?...

— Tabii götürdü !

— Bazı erkekler vardır ki, karılarının bazı şeyleri yapmalarını isterler. Belki bunlar canını sıktı ? Meselâ...

— Hayır anne. Onlar da canımı sıkmadı. Her dediğini yaptım !

— Peki, öyleyse buraya kaçmanın sebebi nedir yavrum ?...

— Söyledim ya anneciğim ! Onu sevmiyorum ! Hiç sevmiyorum !

— Evlenirken sevmiş olman lâzımdı kızım. Sevmeseydin evlenmezdin tabii. Bu soğukluk sonradan mı başladı ?

— Evlenirken de onu sevmemiştim anne. Onunla evlenmek istemedim değil. Belki sonradan alışırım diye evlendim. Fakat alışamadım ! Ben şimdiye kadar kimseyi sevmedim anneciğim. Bütün kars - kocalar birbirlerini seviyorlar. Ben kocamı sevemiyorum ! Sevmek nasıl olıyor, bilmiyorum ! O kadar kitaplar okudum, hikâyeler dinledim, sinemalar gördüm, hiçbiri fayda etmedi ! Aşk nedir bilmiyorum anneciğim ! Sevemiyorum. Vance beni kendine ısındırmak için çok uğraştı. Ne yaptıysa fayda etmedi. Ben de şimdiye kadar onu sever göründüm. Fakat artık biktım anneciğim. Sever görünmekten biktım !... Yapamıyacağım !...

— Bak kızım, sana birşey söyliyeyim. Birçok kızlar sevgiyi, aşkı, evlendikten sonra, kocalarından öğrenirler. Doğrusu da budur. Bir kız, evlenmeden evvel, sokakta gördüğü bir adama âşık olursa, o kızın sonu felâket olur. Fakat kocasına âşık olursa, ölünceye kadar mesut yaşar. Ben de her zaman senin mesut olmanı istiyen bir kimseyim. Birkaç zaman daha gayret et. Dişini sık. Muhakkak ki Vance'a alışacaksın. Hepimiz senin gibiydik. Yavaş yavaş kocalarımıza alıştık. Ben de böyleydim, birçok kız arkadaşlarım da...

— Ben artık yapamıyacağım anne. İki aydır dişimi sıkıyorum. Bundan fazla tahammül edemem. Vance'ın beni boşamasını istiyorum ! Kiminle evlenirse evlensin ! Ne yaparsa yapsın !...

— Ama baban ne dedi ?... Onu unutuyorsun ! Yarın sabah derhal kocana gitmeni istiyor. O seni evde istemezse ben ne yapabilirim ? Samanlığa kapatamam ya seni !!...

— Öyleyse ben de bir iş bulur, çalışırım ! Nancy Hunter üç ay evvel beni kendi evine çağırmıştı. İyi bir kızdır. «Gel beraber oturalım» demişti de ben evleneceğim diye gitmemiştim. Ona giderim !...

— Vance gelip seni burada ararsa ben ne derim ?!...

— Ne dersen de !... Doğrusunu söyle !

— Doğrusunu söylersem bana güler kızım ! Bu hem saçma, hem de gülünç birşey ! Vance, yakışıklı bir adam.

Claremore'un itfaiye teşkilâtında iyi bir vazifesi var. Sonra, son derece nazik, terbiyeli... Seni güzel bir evde oturtuyor. Daha ne istiyorsun?... Bunun gibi koca nerede bulacaksın?!... Senin kocan, ablanın kocasından daha iyi! O adam, ablanı, Vance kadar rahat ettiremiyor! Sen hem bizim evden, hem de ablanın oturduğu evden daha rahat bir apartman dairesinde oturuyorsun!

— Ne yapayım anne, ne yapayım! Istemiyorum!

— Sana biraz harçlık da veriyor mu? Yani ufak tefek almak için arada sırada beş on kuruş?...

— Tabiî veriyor! Vermez olur mu!

— Daha ne istiyorsun öyleyse! Sen böyle kocayı öp de başına koy!

— Istemiyorum anne! Onu sevmiyorum. Sevemiyeceğim de... Ayrılacağım!

■

Saat gece yarısını yeni geçmişti ki, Anneve birdenbire uyandı.

Hava çok soğuktu. Yorganına sıkı sıkı sarıldı. Yan odadan babasının horultusu duyuluyordu. Hiç sevmediği bu sesi duymamak için yorganı başına kadar çekti.

Babasını hiç sevmiyordu. Annesinin ona senelerden beri nasıl tahammül ettiğine şaşıyordu.

Sabah olunca babası yine onu zorla Vance'a göndermiye kalkacaktı! O zaman ne yapacaktı? Nasıl gidecekti?...

Gözlerinin önünde Vance'ın hayali belirdi. Şimdi o yanında olsaydı hemen kendisine sarılır, yüzünden dudaklarından öpe öpe uyutmıya çalışırdı. Vance onu hakikaten seviyordu. Daha ilk gördüğü gün sevmişti. Artık bundan sonra Vance'ı göremiyecekti. Yapayalnız kalacaktı. Bu kadar yalnızlığa tahammül edebilecek miydi?...

Tekrar gözlerini açtığı zaman annesini karyolanın yanıbaşında buldu. Hemen kollarını boynuna dolayıp yüzünden şapur şupur öptü.

— Benim bir tanecik anneciğim... Tatlı anneciğim...

Fakat annesinin gözleri yaşlıydı.

— Ne oldu anne? Neden ağlıyorsun?...

— Biraz içeri gel kızım...

— Ne var içerde anne?...

— Çabuk kalk. Hemen içeri gel!

— Birşey mi oldu anne? Söylesene, ne var içerde?...

— Sen kalk da, sonra söylerim. Arkana birşey al, babanın odasına gel.

Anneve, kollarını annesinin boynundan çekti.

— Babamın odasına mı?...

— Evet, çabuk ol Anneve!

Genç kadın yorganı atıp karyoladan fırladı. Acele entarisini üzerine geçirdi.

— Uyandı mı babam?

— Uyanmadı... Keşke uyansaydı... Bir türlü uyanmıyor! Çabuk gel!...

Annesi odadan çıktı. Anneve, arkasından takibetti.

— Babam uyanmadıysa odasına niçin gidiyoruz anne?

Annesi, göz pınarlarında biriken yaşları kurulad.

— Baban uykusundan hiç uyanmıyor Anneve. Ne kadar uğraştımsa uyandıramadım. Elleri buz gibi...

Genç kadın birdenbire duraladı.

— Ne dedin anne?!... Nasıl uyandıramadın?!... Yoksa...

Anneve sözünü tamamlıyamadı.

(Devamı gelecek sayıda)

Sinyor Antonio

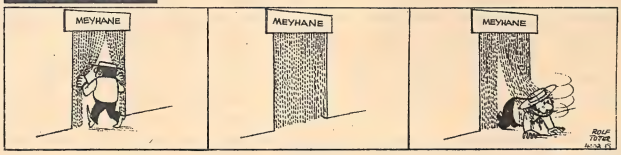

Hayat'ın yeni romanı

RÜYA KADIN

Meşhur İngiliz muharriri Wilkie Collins'in şaheseri

Bu, son derece meraklı romanı pek yakında Hayat mecmuasında heyecanla takibedeceksiniz.

Ağzının tadını bilene sorunuz!

Boğazına düşkün, "iyi yemek,, ten hoşlanan herkes (makarnanın âlâsını yemek istersen PİYALE'den şaşma) diyor. Filhakika PİYALE, memleketimizin en modern makarna fabrikasında en iyi irmik ve en üstün teknikle imal edilmektedir.

- **Çocuklar için Piyale, daima iştahla yenilen besleyici ve lezzetli bir gıdadır**
- **Ev hanımı için Piyale, pişirmesi kolay, ikramı makbul bir gıdadır**
- **Aile reisi için Piyale, keseye elverişli, sıhhi ve ideal taamdır**

Maktaş
MAKARNACILIK VE TİCARET T. A. Ş.
Satış Büroları:
İzmirde : Belediye Karşısı, Erler 901 Sok., No. 15/1
İstanbulda: Yağ İskelesi, Çardak Cad., Duvar Dibi, No. 12

PİYALE
Piyale adı... ağız tadı

Üçüncü Evlilik En Talihsizi Oldu

Dünyanın en pahalı filimlerinden birini meydana getiren, en güzel kadınlarından biri ile evli bulunan ve en çok dedikodusu edilen uçağın sahibi Mike Todd, 22 martta uçağının uğradığı bir kaza sonunda öldü. Bu, Mike ve E. Taylor'un üçüncü evlilikleri idi. İlk iki evlilikleri ikisini de mesudet-memişti. İstikbalden çok şey bekliyorlardı.

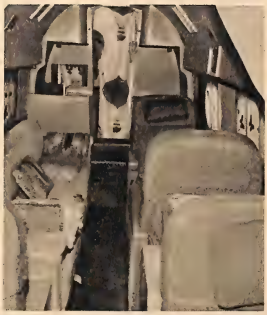

LUCKY LIZ — Geçen sene Elizabeth'in geç kalması yüzünden Nice uçağını kaçırmışlar ve bu yüzden Londra hava alanında hafif bir ağız dalaşı yapmışlardı. Kader, mukadderatı hava olan bu adamla eşini bu konuda bazan birbirine düşürüyor, bazan da son yolculuktu olduğu gibi ayırıyordu. Lucky Lix adındaki bu hususi uçağın iç dekorasyonuna mercan ve şarap renkleri hâkimdi. Kuyruk kısmında bir bar ve salon vardı. Telefonu ile de dünyanın herhangi bir yeri ile hemen konuşulabilirdi.

Ölümünden bir ay önce idi. Garip bir hüzün içinde :

«O kadar mesudum ki bazan korkuyorum» diyordu. «Sanki bu saadet uzun sürmiyecekmiş gibi bir his var içimde.»

Zaten onun hayatında vasat diye birşey yoktu. Hayat grafiği daima kutuplar arasında gidip gelmiş, en üstle en alt dereceler arasında şaşırtıcı bir seyir takibetmişti. Şimdi yine üstlerde idi. Son filmi Don Kişot'un hazırlıkları için milyonlar harcıyordu. 1957 Oscar mükâfatını kazanan ve 40.000.000 Türk lirasına maloian «Seksen Günde Devrialem» filmi o güne kadar 33.000.000 dolâr getirmişti.

«Bu filim, 100.000.000 dolâr kâr bırakacak ilk filim olacak» diyordu. «Nasıl harcıyacağım bu parayı ?»

Fakat onu tanıyanlar bu parayı harcamanın da bir kolayını bulacağını söylüyorlardı.

Elli yıl önce Polonyalı bir haham'ın oğlu olarak Avrom Hirsch Goldbogen adı ile Minnesote'da dünyaya geldiği zaman çok fakirlerdi. Fakat henüz yirmisini bulmadan kardeşi Frank ile Chicago'da emlâkçilikten 1.000.000 dolâr kazanıp batırdı. Emlâkçiliği revü organizatörlüğü takibetti. Battı, çıktı. 1947 yılında Broadway'de dört temaili oynanırken ertesi yıl alacaklılarının elinden yakasını zor kurtarıyordu. Her iflâsını bir servet, her servetini bir iflâs kovalıyordu. Kâh Broadway'de, kâh Hollywood'da birçok piyeslerin ve filimlerin prodüktörlüğünü yaptı. Her seferinde en orijinal temsilleri ve filimleri seçiyor, her seferinde görenleri şaşırtan yenilikler meydana getiriyordu.

Yirmi yılık bir evlilik hayatından sonra ilk karısı Bertha Freshman' dan 1945 te boşanmış, 1947 de Joan Blondell ile evlenmiş, 1950 de ondan da ayrılmıştı. 2 şubat 1957 de Elizabeth Taylor ile evlendi. Kırk dokuz yaşında idi ve ilk karısından yirmi bir yaşında bir oğlu vardı.

Bu, yirmi beş yaşındaki Elizabeth' in de üçüncü izdivacı idi. İlk defa 1950 de Oteliciler Kıralı Hilton'un

ESKİ TAKVİMDEN BİR YAPRAK

MECİDİYENİN BATIŞI

1903 yılında Amerika'da yapılmış olan Mecidiye harb gemisi, 19 mil süratinde, 3350 tonluk hafif bir kruvazördü. İki tane 15, sekiz tane 12, altı tane 4,7, altı tane 3,7 santimlik topları ve iki torpil kovanı vardı. Karadeniz'deki düşman kıyılarında vazife görürken ilk defa 2 mart 1915 te Odesa önünde bir torpil yarası aldı. 3 nisanda Ocsakow önlerinde aldığı ikinci bir torpil yarası ile de battı. Top kamaları mürettebatı tarafından alındı. Yukarıda bu fedakâr geminin donanma hizmetinde iken çekilmiş bir fotoğrafı, yanda da battıktan ve top kamaları söküldükten sonraki hali görülüyor.

Sesi ve Espriler

ALBÜMDEN — Ferdi Tayfur (solda) henüz sekiz yaşında iken ve dünyanın en büyük aşkı olarak kabul ettiği eşi Nedret ile. Bu beraberlik ne acı bir tecelliidir ki şimdi yalnız fotoğrafta kaldı.

oğlu Nicky Hilton ile evlenmiş, sekiz ay sonra da boşanmıştı. Bunu 1952 de Michael Wilding ile evlenmesi takibetti. Kari - koca Christopher ve Mike adlarındaki çocukları ile sakin bir aile hayatı yaşıyorlardı. Fakat 1956 da bedbahtlığından bahsederek boşanmağa karar verdi. Mike Todd ile görünmeğe başladı.

«Todd'u çılgınca seviyorum» diyordu. «Wilding'den boşandıktan sonra hemen evleneceğim.»

Dediği gibi de oldu. Fakat bu evlilik de ancak 13 ay 20 gün sürdü.

Herşeyin muazzamını, güzelini, göz alanını isterdi. Belki sırf bu yüzden bugüne kadar çevrilmiş filmlerin en pahalısı olan «Seksen Günde Devrialem» i çevirdi. Belki sırf bu yüzden filim dünyasının en güzel kadınlarından biri olan Elizabeth Taylor ile evlendi ve belki de sırf bu yüzden meslek hayatının sirvesine ulaştığı; herkesin kendisinden, eserinden, karısından bahsettiği bir sırada öldü. Hem sakin, gürültüsüz bir şekilde değil, Hayatı gibi gürültülü, hayatı gibi parıltılı bir şekilde öldü.

Mike Todd'un idare müdürü Dick Hanley ile aile doktorları Rexford Kennamar, kocasının ölüm haberini kendisine bildirdikleri zaman, soğuk algınlığından yatmakta olan Elizabeth Taylor bembeyaz kesilen bir yüzle yatağından fırladı. Civar evlerden duyulan bir feryatla karşısına gelen kapıya saldırdı. Müdemadiyen haykırıyor ve kendisini dışarı atmak için sokak kapısını arıyordu. Tam sokağa fırlıyacağı sırada doktor Kennamar kendisini tuttu. Dick Hanley'in de yardımı ile odasına getirip yatağına yatırdılar. Teskin edici ilâçlar verdiler. Fakat genç kadının bitkin bir halde yatağa sertilmesi için aradan saatler geçmesi icabetti. Bu sırada, içlerinde ikinci kocası Michael Wilding de olmak üzere kendisini teselli ve tâziyeye koşan dostları akın etmeğe başladı.

Aldığı teskin edici ilâçların tesiri ile ancak üç saat uyuyabilen Elizabeth Taylor, gözlerini açar açmaz teker teker odadakilerin yüzlerine bakarak kısık sesiyle şu suali sordu:

«Doğru değil, değil mi ?»

Hiç kimseden cevap alamayınca da hıçkıra hıçkıra ağlıyarak kendi kendine konuşur gibi söylenmeğe başladı :

«Ah, keşke ben de uçakta olsaydım. Ertesi gün gitmesi için ne kadar yalvardım. Dinlemedi. Fakat gitmek de istemiyordu. Evden çıkmadan önce tam altı defa yanıma gelip beni öptü, veda etti. Anlamıyorum. Neden ? Neden ? Neden öldü ? Ne tasavvurlarımız vardı. Daha dün gece baş başa oturup tasavvurlarımızdan konuştuk. Onu ne kadar seviyorum. O da beni ne kadar seviyordu. Ayrılmadan önce yanıma geldi. Küçük bir çocuk gibi boynunu bükerek salı gecesi Chicago'da kalıp boks maçını seyretmek için müsaade istedi. (Sugar Ray Robinson ile yarı ağır şampiyon Carmen Basilio arasındaki maç). Müsaade etttim. Bütün yolculuklarımı uçakla yapardı. Bunu ima ettikleri zaman «Merak etmeyin, ben ancak çok yaşlandıktan sonra öleceğim» derdi. Birbirimizden uzaktayken de «Senden ayrı iken bir makasın tek parçasına benziyorum Liz» demeyi itiyadedinmişti. Şimdi ben de öyle oldum. Ben de öldüm...»

26 martta erkek kardeşi Howard Taylor ile Doktor Rexford Kennamar'ın kollarında cenaze töreninin yapılacağı Chicago'daki mezarlığa getirilen Elizabeth Taylor tabutun üstüne atılıp «Hayır hayır» diye bağırarak ağlamaya başladı. Bir saat süren tören boyunca kendisini güçlükle teskin ettiler. Tören bitince tekrar tabutun üstüne atılıp «Seni seviyorum Mike» diye inledi. Kardeşinin ve doktorun kollarında otomobiline götürüldü. Mezarlığın önünde 2.500 kişi kadar bir kalabalık toplanmıştı. Onu görmek istiyorlardı. Elizabeth Taylor otomobilde başını kardeşinin omuzuna bırakta. Araba ağır ağır kalabalığın arasından geçerek uzaklaştı. Mike Todd için her şey bitmişti. Elizabeth Taylor için ise üçüncü evliliğinden sonra, üç çocuğu ile yeni bir hayat başlıyordu.

ÜÇ, UĞUR GETİRMEDİ — Bir soneden beri evli olan çiftin bu üçüncü evlilikleri idi. İlk iki evlilikleri ikisini de mesudedememişti. Bu sefer ikisi de birbirlerini deli gibi sevdiklerini söylüyorlar; her zaman, her yerde baş başa görünerek bu sözleri teyid de ediyorlardı. Fakat ne aşk, ne servet, ne de güzellik bu evliliğin devamına kâfi gelmedi. Üçüncü evlilik, evliliklerinin son ve en talihsizi oldu.

KAZADAN SONRA — Todd, New - York'ta şerefine tertibedilen bir toplantıya gidiyordu. Uçak kötü hava şartları yüzünden New Mexico'da dağa çarparak parçalandı, Kendisi ile beraber uçağın iki pilotu ve senaryo yazarı Art Cohen de öldü. Yukarıda ilgiller talihsiz Liz'in ankazı arasında tetkikler yaparken görülüyor. Mike Todd, ölümünden dört gün sonra hazin bir törenle gömüldü.

Daima Yaşıyacak

***SESİ İLE DİLE GELMİŞLERDİ** — Ferdi Tayfur Türkiye'de dublâj sahasının bir numaralı adamı idi. Laurel - Hardy, Groucho Marx, Eddie Cantor onun sesi ile dile gelmişler, yeniden hayat bulmuşlardı. Gregory Peck'ler, Clark Gable'ler, Robert Taylor'lar onun sesi ile bir canlılık, bir renk kazanırlardı.*

«Dünyanın en büyük aşkı Ferdi Tayfur ile Nedret Tayfur'un arasındaki aşk; ikinci büyük aşkı da Iran Şahı ile Süreyya arasındaki aşktır» diyen Ferdi Tayfur 1904 yılında Çanakkale'de doğdu. Babası Boğazlar Komutanı Miralay Hüseyin Tayfur Bey, annesi aslen Alman olup Müslümanlığı kabul etmiş Aliye Hanımdı.. Aile 1908 inkılâbından sonra İstanbul'a gelerek Etyemez'de yerleşti.

Ferdi on iki yaşında iken Almanya'ya gitti. Yedi sene Almanya'da kalakrak 9 eylül 1923 te İstanbul'a döndü. 19 yaşında, Valentino kadar yakışıklı bir gençti. Türkçe'den başka Almanca, İngilizce ve Fransızca biliyordu. Filimciler ondan faydalanmak istediler. Ferdi birkaç yerli filimde rol aldı. Fakat perdede büyük bir başarı elde edemedi. Asıl sanat değerini dublâj ve modern meddahlıkta gösterdi. Modern meddahlığı Türkiye'ye ilk sokan o oldu.

O yıllarda Stan Laurel ve Oliver Hardy gözde komiklerdi. Fakat Amerikan espirileri Türk seyircisinin hoşuna gitmiyordu. Ferdi'ye «Bu iki komikten birini konuştur» dediler. Düşündü, taşındı. Bulmuştu. Robert Kolej'de Amerikalı bir öğretmen vardı. Garip bir şive ile Türkçe konuşurdu. Onu stüdyoya davet ettiler. Adam içeri girer girmez Ferdi'ye :

«Nasılsınız mı ?» dedi.

İşte Ferdi'nin hareket noktası bu «mı» oldu. Lorel - Hardi'yi Arşak Palabıyıkyan'la Grouche Marx, Kayserili Yani Babanoğlu ile Eddie Cantor takibetti. Ferdi bu dört sanatçının espirilerini Türkçeleştirmekle kalmadı, onları da Türkçeleştirdi. Şöhretinin zirvesine çıktı.

Son altı yıldır rahatsızlığı dolayısiyle dublâj sahasından ayrılmıştı. 14 martta dünyanın ikinci büyük aşkı ayrılıkla neticelendi. Kimbilirdi ki bunu 22 martta Ferdi Tayfur'un ölümü takibedecek ve dünyanın birinci aşkı da toprağa karışacaktı...

GÜL-OK
Konfeksiyon

yazlık bir modelini takdim eder:

MODEL: 546
Poplin Emprime Elbise
Fiat ..... TL. 60,20

Toptan satış: Duvardibi 3/5
Elmadağ — Telefon 47 12 41

Her renke, Her bedene, Her keseye göre

GECE İÇİN — İki ayrı gece kıyafeti. Sağdakinin streples bedeni sımsıkı ve üzeri boncukla işlenmiştir. Aşağı doğru inen kesiksiz çapraz pliler, eteğe bolluk veriyor. Soldaki ise dar askılı bir bedenin altında önü sık plili geniş bir etekten ibarettir.

GECE - GÜNDÜZ — Bol plili eteği olan bu gündüz elbisesi, ceketi çıkarıldığı takdirde aynı zamanda şık bir kokteyl kıyafeti olmaktadır. Emprimenin renginden yakanın üst kenarına ve streplese biye konmuş ve model zenginleştirilmiştir.

ŞEMSİYELİ — Deseni güller, gazetelerden parçalar ve Avrupa haritasından teşekkül etmiş bu pamuklu elbise, aynı kumaştan şemsiyesi ile çok şık durmaktadır. Beden düz, kollar truvakar, etek plili, kemeri çapraz uçludur.

İNGİLTERE'DEN MODELLER

İKİ BAHAR KIYAFETİ — Soldaki lâcivert zemin üzerine beyaz puvanları olan ketenden bir elbise. Yaka yuvarlak, kollar dar ve truvakar, beden düz, etek belden gayet hafif plilidir. Sağdaki açık beş rengi pamukludan bir döpiyes. Etek ve ceket düz iplik kesilmiş olup modelin kolları takma, yakası spordur.

CEPLİ — Hasır örgüsü gri pamukludan düz bir elbise. Kollar kısa, beden kesiksiz olarak aşağı kadar dümdüz inmektedir. Bu fevkalâde zarif elbisenin bütün hususiyeti öndeki dört ceptedir.

MOTİFLİ — Üzerinde çiçek motifleri olan bir gündüz kıyafeti. Beden düz, önden düğmeli, kollar truvakar, yaka spordur. Etek çok sık yatık makine plissesi olduğundan hem gösterişli, hem de şık durmaktadır. Modeli zayıflar giyebilir.

Oyundan
SONRA
BANYO

Reklâm Moran A. Ş.

BANYODAN SONRA
FREDO

Fredo çocuk pudrası en iyi malzeme ile hazırlanmıştır. Yeni doğan çocuklarda sık sık görülen pişik, kızartı ve sivilceleri kat'i surette geçirir. Masajda, güneş yanıklarında kullanılır. Terlemeden hasıl olan kızartıları giderir. Traştan sonra cilde teravet verir.

Hususî Sermaye
ile kurulmuş
İLK
AYAKKABI
FABRİKASI

Reklâm Moran A. Ş.

AS kunduraları çocuğunuzun ve eşinizin zevk ve emniyetle giyebileceği ayakkabıdır.

SAĞLAM * UCUZ

Telefon : 21 32 71

AS
KUNDURALARI
İSTANBUL

AYAKKABI SANAYİİ Ltd. ORKALIĞI ★ RAMİ, ULU YOL 11/1

ÇINAGO

YAZAN : JACK LONDON

ÇEVİREN : SÜREYYA S. BERKEM

Baş tarafı geçen sayıda :

AH ÇO, güneşli bir havaya kavuştuğu için sevinç içinde idi. Jandarmanın yanında neşeli neşeli oturuyordu. Katırların güneye, Atimoono'ya doğru bir yol takibettiklerini görünce neşesi, sevinci bir kat daha arttı. Jandarmayı, kendisini geri götürmek için, mutlaka Schemmer göndermiş olacaktı. Schemmer onu çalıştırmak istiyordu. Pekâlâ, o da güzel güzel çalışırdı. Schemmer, sızıltıya hiç meydan vermek istemezdi.

Sıcak bir gündü. Katırlar terliyordu. Cruchot terliyordu ve Ah Ço terliyordu. Fakat sıcaktan en az müteessir olan içlerinde yine Ah Ço idi. Aynı güneşin altında o, üç yıldır tarlada çalışmıyor muydu ? Neşesi, sevinci o kadar arttı ki Cruchot'nun kalın kafası bile hayretle harekete geldi. Nihayet :

— Sen çok tuhaf bir adamsın ! dedi.

Ah Ço, başını salladı ve daha ziyade neşelendi. Cruchot, yargıcın aksine, onunla Kanaka diliyle konuşuyordu. Bu dili ise, bütün Çinago'lar ve zebani yabancılar gibi, Ah Ço da anlıyordu. Cruchot :

— Çok gülüyorsun, böyle bir günde insanın kalbi göz yaşlarıyle dolmalıdır ! diye çıkıştı.

— Hapisten çıktığıma seviniyorum.

Jandarma :

— Hepsi bu kadar mı ?... dedi ve omuzlarını silkti.

Cevap şu oldu :

— Sevinmek için bu, yetmez mi ?

— Demek bu sevinmen, başının keseceği için değil ?

Ah Ço hayretle baktı ve dedi ki :

— Anlamadım, ben tekrar Atimoono'ya gidip Schemmer'in tarlalarında çalışmaya başlıyacağım. Beni Atimoono'ya götürmüyor musun ?

Cruchot, uzun bıyıklarını düşünceli düşünceli burdu ve sonra geri kalan katıra bir kırbaç savurarak :

— Demek... demek bilmiyorsun ? diye sordu.

Ah Ço müphem bir korku duymağa başlamıştı :

— Neyi bileyim ? dedi. Yoksa Schemmer beni bir daha çalıştırmıyacak mı ?

— Bugünden sonra hayır !

Cruchot kahkahayla gülüyordu. Ne güzel alaydı bu. Devam etti :

— Evet, bugünden sonra çalışmana imkân olmıyacak da... Kafası koparılmış bir adam çalışamaz, değil mi ya ?

Çinago'nun kaburgasına dürterek kıs kıs güldü. Katırlar bir mil kadar ilerlediler. Bu esnada Ah Ço hiç konuşmadan oturuyordu. Nihayet ağzını açtı :

— Schemmer mi benim başımı kesecek ?

Cruchot tasdik ederken ahmak ahmak gülüyordu. Ah Ço ciddiyetini takınarak :

— Bunda bir yanlışlık var, dedi, başı kesilecek Çinago ben değilim. Ben Ah Ço'yum. Asaletli yargıç New Caledonia'da yirmi yıl hapsime karar verdi.

Jandarma güldü. Ne güzel alay; şu maskara Çinago giyotini aldatmağa çalışıyordu. Katırlar, bir Hindistan cevizi ormanının içinden geçip ışık saçan deniz kenarını takiben yarım mil kadar yol almadan Ah Ço tekrar söze başlamadı :

— Ciddî söylüyorum; ben Ah Çov değilim. Asaletli yargıç başımın kesilmesini emretmedi.

Cruchot, mevkufu teselli için, insani bir düşünce ile, dedi ki :

— Korkma, bu biçim ölümlerde hiç güçlük yoktur (Parmaklarını çatlatarak) İşte tıpkı bunun gibi. Bir ipin ucuna bağlanarak beş dakika kadar çifte atmağa ve çabalamağa benzemez. Bu, tıpkı bir balta ile piliç kesmeğe benzer. Başını koparıverirler, vesselâm... Püf ! Her şey bitti. Hiç acımaz. Acıdığını anlıyamazsın ki. Çünkü düşünemezsin. Hulâsa çok iyidir. Ben de böyle ölmek isterdim; çabuk, ah çabuk. Bu biçim âleceğinden dolayı ne mutlu sana ! Ya cüzama tutulsaydın da yavaş yavaş parçalansaydın! Käh bir parmağını, käh ötekini, derken topuklarını kaybetseydin sanki daha mı iyi olurdu ? Ben bir adam bilirim ki kaynar su ile yanmıştı. Ölmek için tam iki gün çabaladı. Bir kilometreden inlediğini duyardık. Fakat sen ? Ah, ne kolay, ne kolay ! Çık... İşte, bıçak boynunu böyle kesiverir. Her şey bitmiştir. Belki de gıcıklanır gibi bir şey olur. Kimbilir ? Böyle ölenlerden kimse geri gelmedi ki bize anlatsın.

Bu sonuncuyu acı bir alay telâkki ederek yarım dakika kadar kahkaha atmayı muvafik buldu. Zira Çinago'yu neşelendirmeyi insani bir vazife sayıyordu. Öteki ısrar etti :

— Fakat tekrarlayım ki ben Ah Ço' yum. Kellemin kesildiğini istemiyorum.

Cruchot, suratını astı. Çinago yüzsüzlüğü pek ileri götürüyordu. Ah Ço :

— Ben Ah Çov değilim...

Diye tekrar başlamak isterken jandarma sözünü keserek :

— Yeter artık ! dedi ve avurdunu şişirerek korkunç görünmeğe çalıştı.

Ah Ço tekrar etmek istedi :

— Sizi temin ederim ki, ben...

Cruchot gürledi :

— Kes sesini !

Uzun müddet sustular. Papeete ile Atimoono arasındaki mesafe yirmi mildi ve bu mesafenin yarısını geçmeden Çinago tekrar ağzını açmaya cesaret edemedi :

— Asaletli yargıç bizim kabahatlerimizi araştırırken sizi mahkeme salonunda görmüştüm, diye söze başladı, pek güzel. Şu halde Ah Çov'u, hani başı kesilecek olan adamı, yani şu uzun boylu Ah Çov'u hatırlıyor musunuz ? Bir de bana bakınız.

Birdenbire ayağa kalktı ve Cruchot onun kısa boylu olduğunu gördü. Cruchot da birdenbire zihninde Ah Çov' un bir resmini yaptı ve bu resimde Ah Çov uzun boylu idi. Jandarmaya göre bütün Çinago'lar birbirine benziyordu. Bir çehre, ötekinin aynı idi. Fakat uzunluktaki kısalığı birbirinden ayırdedebiliyor ve yanındaki adamın yanlışlıkla kendisine verildiğini anlıyordu. Ansızın katırların dizginlerini çekti. Bu çekiş o kadar âni olmuştu ki, arabanın oku ile-

ri fırladı ve katırların hamutlarını havalandırdı. Ah Ço sevinçle gülümseyerek :

— Görüyorsun ki işin içinde bir yanlışlık var... dedi.

Fakat Cruchot düşünceye dalmıştı. Arabayı durdurduğuna hemen pişman oldu. Basyargıcın yaptığı hatanın farkında değildi ve bu işin içinden çıkmak için bir yol da göremiyordu; o yalnız Atimaono'ya götürülmek üzere kendisine bir Çinago'nun verildiğini ve onu Atimaono'ya götürmenin kendisi için bir vazife olduğunu biliyordu. Ona yanlış bir adam verildiyse ve o adamın da boşı kesilirse bunun ona ne taallûku vardı ? Hem mesele bir Çinago'nun başı etrafında dönmüyor muydu ve nihayet bir Çinago'nun ne ehemmiyeti olabilirdi ? Dahası var; belki de işin içinde bir yanlışlık yoktu. Hem kendinden büyüklerin kafalarının içinde ne yirmi yıl hapse müstahak buldukları bir adamın şimdi de kellesini uçuracaklardı. Ve, onun için yapacak bir şey de yoktu. Sessiz sessiz oturup bu dünya lordlarının kendisi için takdir ettikleri âkibeti beklemekten başka ne yapabilirdi ? Bir defa fena halde telâşlandı ve vücudundaki ter soğudu; fakat yine kendini toplamağa muvaffak oldu. Yin Çih Ven'den bazı parçalar hatırlayıp tekrarlıyarak kadere boyun eğmeğe nefsini alıştırmağa çalıştı. Fakat aksiliğe bakın ki o düşünme ve dinlenme bahçesinin hayali gözünün önünden bir türlü gitmiyordu. Bu hayal, kendini büsbütün rüyaya kaptırarak, bahçesinde oturup ağaçlardaki rüzgâr çıngıraklarının sıkıntılarını dinlemeden yakasını bırakmadı.

Atimaono'ya varıp katırlar idam makinesinin dibinde duruncaya kadar vakit böyle güzel geçmişti ! Çavuş, maksuretiyle bıçağı maçunaya kaldırdı. İpe dokunur dokunmaz bıçak yıldırım gibi aşağıya düşerek muz ağacını ikiye böldü. İskeleye çıkan çavuş sordu :

— Nasıl işliyor ?

— Mükemmel. Sana da göstereyim.

Aleti yukarı kaldıran çarhı tekrar çevirdi, ipi çekti ve bıçak şiddetle yumuşak ağacın üstüne düştü. Fakat bu sefer ağacın ancak üçte ikisini kesebilmişti. Çavuş kaşlarını çattı ve :

— İşimize yaramıyacak... dedi.

Schemmer, alnındaki terleri silerek :

— Biraz daha ağırlık lâzım.

Cevabını verdi ve iskelenin kenarına yürüyerek demirciden on beş kilo ağırlığında bir demir parçası getirmelerini emretti. Sonra, eğilerek demiri bıçağın geniş tepesine geçirmeğe çalıştı. Ah Ço çavuşa baktı ve fırsattan istifadenin zamanı olduğunu kestirerek :

— Asaletli yargıç Ah Çov'un başının mesele anlaşılırsa. Fakat anlaşılmasına pek az ihtimal var. Ah Çov gevezelik edecek değil ya.

Çavuş dedi ki :

— Herhalde Cruchot'ya mesuliyet gelmez. Cezaevi memurunun bir hatası olduğuna hükmedilir.

— Şu halde devam edelim. Bizi kimse suçlu çıkaramaz. Bir Çinago'yu bir başkasından kim ayırdedebilir ki ? Sorulacak olursa aldığımız emri, bize getirilen Çinago üzerinde tatbik ettiğimizi söyleriz. Hem ben bütün bu işçileri ikinci defa işlerinden alıkoyamam.

Fransızca konuşuyorlardı. Ah Ço, bu konuşulan şeylerin bir harfini bile anlamadığı halde kendi âkibetinin konuşulduğunu biliyordu. Yine biliyordu ki karar, çavuşundur ve hayatı onun dudaklarının arasından çıkacak bir tek kelimeye bağlıdır.

Çavuş :

— Peki!â, dedi, işine devam et. Nihayet Çinago...

Schemmer :

— Emin olmak için bir kere daha sınayacağım... diyerek bıçağın altındaki muz kütüğünü ileri doğru sürdü.

Ah Ço, Yin Çih Ven'den vecizeler hatırlamıya çalıştı. «Vifak içinde yaşa !» sözü zihnine geldi; fakat bu, içinde bulunduğu vaziyete tatbik olunamazdı. Yaşıyacak değildi ki... Ölmek üzere bulunuyordu. Hayır, daha muvafık bir şey hatırlamalı idi. «Yapılan fenalığı affet.» Evet, fakat affolunacak ortada bir fenalık yoktu. Schemmer olsun, öteki ler olsun bu işi fenalık için yapmıyorlardı. Bu, onlar için orman temizlemek, kuyu kazmak ve pamuk ekmek gibi nasıl olsa başarılacak işlerden biriydi.

Schemmer ipi çekti ve Ah Ço, Yin Çih Ven'i unuttu. Bıçak şiddetle inip muz kütüğünü ikiye ayırdı. Çavuş, bir taraftan sigarasını yakmıya çalışarak :

— Mükemmel, dedi, çok mükemmel dostum !

Koltukları kabaran Schemmer Tahiti diliyle :

— Haydi bakalım Ah Ço, ilerle.

Emrini verdi. Ah Ço :

— Fakat ben Ah Çov değilim... diye itiraza yeltenirken şu cevapla karşılandı :

— Kes sesini ! Bir daha ağzını açarsan kafanı kırarım !

Yumruğu ile tehdidediyordu; Ah Ço sustu. İtiraz kaç para ederdi ? Bu yabancı zebaniler işte hep böyle idiler. Hiç mukavemet göstermeden kendini boylu boyuna tezgâha bağlattı. Schemmer, o kadar sıkı bağlamışlı ki kayışlar etini kesti ve acıttı. Fakat o şikâyet etmedi. Bu acı çok sürmiyecekti. Tezgâhın havada ufki bir vaziyette döndüğünü hissetti ve gözlerini kapadı. O dakikada düşünme ve dinlenme bahçesi son defa olarak gözlerinin önünde belirmişti. Ona, orada oturuyormuş gibi geldi; serin bir rüzgâr esiyor ve ağaçlardaki rüzgâr çıngıraklarını hafif hafif cıvıyordu. Aynı zamanda kuşlar uykulu uykulu ötüşüyorlardı ve yüksek duvarın arkasından köy hayatının boğuk sesleri geliyordu.

Tezgâhın iyice yerleştirildiğini ve kuvvetli sıkıştırmalardan sırtüstü yatırıldığını anladı. Gözlerini açtı. Tam üstünde asılı duran bıçak güneşe karşı parlıyordu. İlâve edilen ağırlığı gördü ve Schemmer'in yaptığı düğümlerden birinin çözüldüğünü farketti. Derken çavuşun keskin, âmirane sesini işitti. Bıçağın indiğini görmek istemiyordu. Fakat hissetti, âni bir lâhza içinde... Ve bu lâhzada Cruchot'yu ve onun sözlerini hatırladı. Fakat Cruchot yanılmıştı. Bıçak gıcıklamıyordu. Evvelce bildiği şeylerin hepsini artık bilmez olmuştu.

olup bittiğini bilemezdi ki... Onlar, kendi işlerini herkesten iyi bilirlerdi. Onların hesabına düşünmek kimin haddi idi ? Bir zamanlar, çok eskiden, onlar hesabına düşünmeğe kalkışmışlı da çavuş ona :

— Cruchot ! demişti, sen deli misin ? Düşünmeğe hakkın yoktur; sen sadece verilen emre itaat edecek ve düşünmeği büyüklerine bırakacaksın !

Bunu, canı yanarak hatırladı. Hem, Papeete'ye dönecek olsa, Atimaono'daki idam işi gecikecek ve bu dönüşü ile yanlış bir hareketle bulunduğu da anlaşılırsa mahkûmu bekliyen cavuştan üste bir de papara yiyecekti. Aynı zamanda Papeete'de de onu haşlıyacaklardı.

Kırbaciyle katırlara dokunarak arabayı sürdü. Saatine baktı. Yarım saat geçikmişti; çavuşu kızdıracağından korkuyordu. Katırları sıkıştırdı. Ah Ço, yanlışlığı anlatmakta ısrar ettikçe Cruchot'nun hiddeti de o nispette artıyordu. Yanlış bir adamı götürdüğünü öğrenmek, hiddetini teskin etmiyordu. Bu işte kendi taksiri bulunmadığını bilmek, yanlış bile olsa, yaptığı hareketin doğruluğu hakkındaki kanaatini pekleştiriyordu. Hem, cavuşu kızdırmaktansa, bir yerine bu Çinago'lardan tam bir düzinesini feda oktan hazırdı !

Ah Ço'ye gelince, Jandarmadan başına tırbacın sapını yiyip sesini kesmesi emrini aldıktan sonra, susmaktan başka yapılacak bir şey kalmamıştı. Şu yabancı zebanilerin tuhaf işlerine bir türlü akıl erdiremiyordu. Ona yaptıkları şu iş, yaptıkları diğer işlerin aynı idi. İlk önce beş suçsuz adamı suçlu çıkarmışlardı. Sonra, derin cehaletlerine rağmen, kendilerinin bile ancak kinenin gölgesine sığınmış, sabırsızlıkla bekliyordu. Ah Ço, makinenin kurulu olduğu iskeleye atladı. Bir taraftan aşağıya bakınca pamuk tarlalarındaki bütün işçilerin orada toplanmış olduklarını gördü. Schemmer, bu hâdisenin onlara bir ders teşkil etmesi için tarlalardaki bütün işçileri orada hazır bulunmaya mecbur tutmuştu. Bunlar Ah Ço'yu görünce alçak sesle fısıldaşmaya koyuldular. Hatayı anlamışlardı; fakat bunu dışarı vermediler. Anlaşılmaz beyaz zebaniler muhakkak kararlarını değiştirmiş olacaklardı. Suçsuz bir adamın hayatını alacaklarına bir başka suçsuzun hayatını alacaklardı. Ha Ah Çov, ha Ah Ço... Onlar için ne farkederdi ? Bu beyaz köpekleri onlar ne kadar anlamıyorlarsa, beyaz köpekler de onları anlamıyorlardı. Ah Ço kellesini kaybedecekti, fakat bunlar, geriye kalan iki yıllık işlerini bitirince, Çin'e döneceklerdi.

Giyotini bizzat Schemmer hazırlamıştı. Elinden iş gelir adamdı; ömründe bir giyotin görmediği halde Fransızlar ona giyotini tarif etmişler ve o da bu tarif üzerine bir alet vücuda getirmişti. İdamın Papeete yerine Atimaono'da icrasını da o teklif etmişti. Cinayetin işlendiği yer, Schemmer'in kanaatince, ceza için en elverişli yerdi. Aynı zamanda bu manzara pamuk tarlalarındaki yarım bin Çinago'nun uslanmalarına da yarıyacaktı. Cellâtlığı Schemmer kendisi üstüne almış ve bu sıfatla da iskeleye çıkarak yaptığı aleti tecrübeye koyulmuştu. Giyotinin altında insan boğazı kutrunda ve aynı biçimde bir muz ağacı duruyordu. Ah Ço bu manzarayı donuk gözleriyle seyre daldı. Alman, küçük bir çarhı çevirmek kesilmesini emrettiler... diye başladı.

Çavuş, sabırsızlanarak başiyle tasdik etti. O gün, öğleden sonra, adanın rüzgârları tarafına doğru, Bert'e kavuşmak için, at üstünde gideceği on beş millik mesafeyi düşünüyordu. Bert, inci tüccarı Lafière'in baştan çıkmış güzel kızı idi. Onu o gün orada bekliyecekti.

Ah Ço devamla :

— İşte öyle, dedi, ben Ah Çov değilim. Ben Ah Ço'yum. Asaletli cezaevi memuru bir yanlışlık yaptı. Ah Çov uzun boyludur, ben, görüyorsunuz ki kısayım.

Çavuş baktı ve yanlışlığı gördü. Âmirane bir eda ile :

— Schemmer ! Buraya gel ! diye seslendi.

Schemmer homurdandı, fakat demiri istediği gibi yerine geçirinceye kadar iki büklüm uğraştıktan sonra sordu :

— Çinago hazır mı ?

— Bir defa baksana... Bu Çinago mu o ?

Schemmer şaşırmıştı. Birkaç saniye fena fena sövdü ve elleriyle yapıp işlediğini görmeğe can attığı şeye esefle baktı. Nihayet dedi ki :

— Bana bak, biz bu işi geciktiremeyiz. Şu dakikada bu beş yüz Çinago' nun üçer saatlik işlerinden olmuş bulunuyorum. Yanlışı gidecek, doğrusu gelecek diye bir bu kadar vakit daha kaybedemem. Biz, yapacağımızı yapalım. Nihayet bir Çinago...

Çavuş, önündeki mesafeyi ve inci tüccarının kızını hatırladı, nefsiyle mücadele etti. Alman, fikrini şöyle teyide çalışıyordu :

— Cruchot'yu muahaze ederler, eğer

SON

Ramazanda İftar Sofranızın
En Besleyici Gıdası

ANKARA MAKARNASI

ANKARA MAKARNA UN ve İRMİK FABRİKALARI
NUH ESKİYAPAN ve ORT. KOL. ŞTİ.
İST. TEL. : 22 10 72 — ANKARA TEL. : 12395

OKUYUCU MEKTUPLARI

Trakyadan kahveci müşterileri namına yazıyor :

«Ankara Radyosu, biz Trakyalılara da, on beş günde bir olsun bir zaman ayırıp, istediğimiz şarkıları çalsa...»

Ankara Radyosunun dinleyici istekleri faslı var. Oraya bir mektup yazınız. İstediğiniz şarkılar herhalde sıraya girer ve çalınır.

■

Balıkesirden Bay Hasan Karabulut yazıyor :

«1 — Konservatuvara girmek için ne gibi şartlar aranır ? 2 — Mikrofonda şarkı söylerken çok heyecanlanıyorum, ne yapayım ?»

1 — Konservatuvarın giriş şartlarını bir mektupla rica edip öğreniniz. 2 — Mikrofona yavaş yavaş alışınız. Önce birçokları bu sıkıntıyı çekerler.

İzmini okuyamadığımız bir okuyucumuz yazıyor :

«Bir okuyucuya verdiğiniz cevapta güllelerin ve ağır sporların vücut gelişmesine engel olduğunu yazıyorsunuz. Birçok ecnebi memlekette güzel vücutlu atletlerin halterlerle çalıştıklarını okudum. Buna ne dersiniz ? Barfiks sporu da böyle zararlı mıdır ? Meşhur vücut kıralının kendisini nasıl yetiştirdiğini yazar mısınız ?»

Biz halterin ve ağır sporların, hiç spor yapmamış, birdenbire adaleli bir vücuda sahip olmak için ağır demirlere sarılan körpe vücutlara zararlı olduğunu ve adaletlerin tabii inkişafına engel olup yaktığını, kurutluğunu söylüyoruz. Bu böyledir. Barfiks de müptedîler için zararlıdır. Yavaş yavaş alışılır. Vücut kıralının ne şekil ve sistemlerle yetiştiğini bilmiyoruz.

■

Orhaneliden Halit Özdemir yazıyor: «Artist olmak için nereye müracaat edeyim ?»

Heveskâr gençlerin müracaatlarını kabul eden bir müessese maalesef yoktur. Bu gibi işlerde sahsi teşebbüsler rol oynuyor. Artist olmak istiyorsanız yolunu da kendiniz bulacaksınız.

AYNI SERİDEN ERORLU ÜÇ PUL — Konya'da okuyucumuz amatör pulcu Avukat Ahmet Arıcan bize koleksiyonundaki Mevlâna minyatürlerinden erörlü üç pulun fotoğrafını göndermiştir. Durumu pulculara duyurmak için pulların fotoğrafını ve okuyucumuzun verdiği bilgiyi sütunlarımıza alıyoruz. Kenarda görülen pulların erörleri baskı esnasında kayma ile meydana gelmiştir. Konya'daki mevcudu 25 kadardır. Ortadaki ise henüz tektir. Bu minyatürdeki ilâve resim yeşil, açık yeşil, siyah ve sarı olmak üzere dört renklidir. Esas resmin başka kusuru yoktur.

KORE'DEN SELÂM — Soldan sağa doğru Üsteğmen İlhan Temircan, Teğmen Fikret Gürzel, Teğmen Oral Yalım, Assubay Nuri Şahin, Assubay Mehmet İldiri Hayat mecmuası vasıtasiyle Kore'den Türkiye'ye selâmlarını yollamaktadırlar.

Ankaradan Sıhhiye Okulu öğrencileri yazıyor :

«Dans cemiyet ihtiyaçları haline gelmiştir. Biz de öğrenmek istiyoruz. Aramızda bilen yok. Ne yapalım ?»

Genç ve sevimli okuyucularımızın 13 imzalı mektubuna müspet bir cevap veremiyeceğimiz için üzülüyoruz. Hakları vardır. Fakat dans müzikle birlikte pratiğe dayanan bir iştir. Kitaptan öğrenilemez. Bir dans pilâkı ile, bilindiği kadarıyle iktifa edilerek yavaş yavaş ilerletilir. Bilhassa müziğin temposuna dikkat edilmesi lâzımdır.

Mardinden Cebrail Önder yazıyor :

«1 — Nabolandın batırdığı denizaltı hakkında sizden malûmat istiyorum. Acaba bütün teferruatiyle geniş tafsilâtlı bir yazı yazabilir misiniz ?» 2 — Sizde James Dean'in ve Lefterin resimleri varsa göndermenizi rica ederim.

1 — 4 nisan 1953 te Nâra burnu önünde, Boğaza girmekte olan Dumlupınar battı. Fazla tafsilât için yazımız müsait değil. Müsait bir vesilede bu hâdiseden bahsedeceğiz. 2 — Sizde James Dean'le Lefterin satış için hazırlanmış resimleri maalesef yoktur.

OKUYUCULARIMIZ NE DİYOR ?

BİR AÇIKLAMA — 72. sayımızda Şadi Usal imzası ile İstanbul yazısından meydana gelen bir kompozisyon neşretmiştik. Aydın Belediye Tabibi Doktor Kadri Kuzugüdenlioğlu'ndan aldığımız bir mektupta bu yazı - resim kompozisyonunun vaktiyle Aydede gazetesinde çıktığı bildiriliyordu. Bunun üzerine bahsedilen gazetenin koleksiyonlarını tetkik etmiş, doktorun iddiasının doğru olduğunu, yazının klişesini de basarak 75. sayımızda neşretmiş, bütün üzüntümüze rağmen bu eski kompozisyonun da vaktiyle aynı zat tarafından yapılmış olması ihtimalini düşünerek teselli bulduğumuzu belirtmiştik. Netekim bu tavzihten sonra Bay Şadi Usal'dan aldığımız bir mektupta Aydede'deki kompozisyonun da kendisi tarafından yapıldığı gazetenin 14 temmuz 1948 tarihli nüshasındaki imzalı kompozisyonu ve gazete sahibi Bay Refik Halid'in bir mektubu ile ispat ediliyor. Durumun bu şekilde aydınlanmış olduğunu okuyucularımıza memnuniyetle bildiririz.

Yıldızınız diyor ki...

(4 NİSANDAN 10 NİSANA KADAR :) Önünüzdeki hafta mıhtinizde cereyan edecek hâdiseleri merak edersenız, her hafta doğduğunuz burcu bularak siz de kendi falınızı okuyabilirsiniz.

KOÇ BURCU
21 MART - 20 NİSAN

Hakkınızda düşündüğünüz şeylerin doğru olmadığını ispat etmeniz lâzım. Hissi hayatınız hiç de yolunda gözükmüyor. Mesleki durumunuz az bir zaman sonra daha iyi günlere doğru gidecek. Sıhhatiniz bozulabilir.

BOĞA BURCU
21 NİSAN - 20 MAYIS

Şahsi bir işiniz hallolmak üzere. Bu sayede bir parça ferahlıyacaksınız. Çalışma prensipleriniz sayesinde muvaffakiyetleriniz devam edecektir. Sıhhatinizi kontrol etmelisiniz. Şansınız yakında açılacağa benziyor.

İKİZLER BURCU
21 MAYIS - 21 HAZİRAN

Tesadüflere bağlı olarak yaşanmasınız. Müspet meseleler üzerinde kafa yormanız daha yerinde olacak. Pek yakında gideceğiniz bir toplantıda yeni bir arkadaşlık kurmanız muhtemeldir. Sıhhatiniz iyi gidiyor.

YENGEÇ BURCU
22 HAZİRAN - 22 TEMMUZ

Mâni olmaya çalıştığınız şey az bir zaman sonra kendiliğinden ortadan kalkacak. Teşebbüsleriniz muvaffakiyetle neticelenebilir. Meselekte iyi günlere gireceksiniz. Beklediğiniz haberi alacak, sevinmiyeceksiniz.

ASLAN BURCU
23 TEMMUZ - 23 AĞUSTOS

Son günlerde gösterdiğiniz hassasiyet bir bakıma işinize yarıyorsa da basan itidalinizi muhafaza etmeniz lâzım geldiğini de hatırlamalısınız. His hayatınız pek iyi günlerde değil. Sıhhi durumunuzu kontrol ediniz.

BAŞAK BURCU
24 AĞUSTOS - 23 EYLÜL

Bir arkadaşınız hareketlerinizi kontrol etmekte. Tenkitleri size faydalı olabilir. Şahsi bir işiniz çıkmaza girmek üzere. Zamanında harekete geçmelisiniz. Teşebbüslerinizi sayesinde iyi neticeler almanız mümkündür.

TERAZİ BURCU
24 EYLÜL - 23 EKİM

Bazı meziyetleriniz var ki bunları iş sahasında kullanırsanız. Alacağınız randıman da o nispette fazla olacaktır. Hafta sonuna doğru şansınız bir miktar kapanabilir. Yeni teşebbüsler için birkaç zaman beklemelisiniz.

AKREP BURCU
24 EKİM - 22 KASIM

Büyüklerinizin verdiği tavsiyelere biraz ehemmiyet verirseniz lehinize olacaktır. Bazı tecrübeler vardır ki, insana daha emin yollar üzerinde yürümek imkânını verir. Sıhhi durumunuz iyi ama, kontrol ediniz.

YAY BURCU
23 KASIM - 21 ARALIK

Yapmak istediğiniz şeyi bir an önce plânlamalısınız. Son günlerde şansınız bir hayli artıyor. Bir arkadaşınız tarafından hareketleriniz kontrol ediliyor. Sıhhatinizi ihmal etmeyin. His hayatınız normaldir.

OĞLAK BURCU
22 ARALIK - 20 OCAK

Mali vaziyetinizi düzenlemenin sırası gelmiş bulunuyor. Teşebbüslerinize faydalı olacaktır. Son birkaç gündür, içinde bulunduğunuz haletiruhiyeyi derhal terketmelisiniz. Şahsi bir işiniz hallolmak üzere.

KOVA BURCU
21 OCAK - 18 ŞUBAT

Günlük çalışmalarınızda tamamiyle düzenli bir gidiş mevcut. İş arkadaşlarınızı tarafından takdir ediliyorsunuz. Her bakımdan daha iyi günlere girmek üzeresiniz. Bazı hâdiselerin teferruatında durmayınız.

BALIK BURCU
19 ŞUBAT - 20 MART

Çeşitli mevzularda kafa yormanız herhangi bir sahada randıman almanıza mâni teşkil ediyor. Şahsi bir iş için kısa bir seyahat yapabilirsiniz. Sıhhi durumunuzda bir değişiklik yok. Bir toplantıya gideceksiniz.

Hayat Demokrat Parti Balosunda

Reisicumhur ile Başbakanın şeref verdiği Demokrat Parti Balosu, Taksim Belediye Gazinosunda yapıldı. Geç vakitlere kadar devam eden balo neşe içinde geçti.

FOTOĞRAFLAR: SUAVİ SONAR

İstanbulda bulunan bütün mebuslar, vekiller ve D. P. ileri gelenleri baloya gelmişti. Setin üstünde bir masada hükümet mensupları bir arada oturuyorlardı. Resimde Reisicumhur Bayar ile Hariciye Vekili Zorlu görülüyor.

Hükümet mensuplarının bulunduğu masanın öbür ucunda Başvekil Adnan Menderes ile Devlet Vekili Emin Kalafat bir konuşma anında görülüyor. Masada ayrıca Ticaret Vekili Abdullah Aker, Servet Sürenkök, Reşit Erkmen ve Fahrettin Saner oturuyordu.

Hiçbir balода bu kadar mebus, Vekil ve D. P. mensubu bir araya gelmemiştir. Resimde İst. mebusu Necmi Yücelin masası görülüyor. Soldan Bn. Özer, eşi Rüştü Özer, Necmi ve Tomris Yücel, Bayan Sabahat Sezer.

Balonun en neşeli anında İlham Gencer Başvekilden halka bir iki söz söylemesini rica etti. Başvekil önce İlham Gencere konuşması için vekâlet verdi ise de halkın ısrarı üzerine Adnan Menderes alkışlar arasında ayağa kalktı ve kısa süren bir konuşma yaptı.

Sağlık Vekili Lûtfi Kırdar'ın Oğlu Evlendi

Basın-Yayın ve Turizm Vekili Sıtkı Yırcalı'nın masası balonun en neşeli köşelerinden biri idi. Neşeli fıkralar birbirini takibediyor, bol bol kahkaha atılıyordu. Resimde Sıtkı Yırcalı, eşi Piraye Yırcalı, Bedia Tüfekçi ve Hüseyin Doğaner ile birlikte görülüyor.

Resimde soldan sağa doğru görülen Necmiye Harraççı, Halit Tecim, İhsan Tecim, Meliha Onur, Nerime Yazgan, Dr. Asım Onur ve Abdurrahman Yazgan, İlham Gencer'in esprilerine gülüyorlar. İlham o gece her zamankinden daha neşeli ve sempatikti.

Solda Ülkü Gürtunca Ongun, Faruk Gürtunca, Muzaffer Gürtunca, karşı sırada ise İstanbul vali muavinlerinden Nazım Başlamışlı ile eşi Perihan Başlamışlı ve Hadi Sağnak ile eşi Samiye.

Birbirine yakışan bir çift ve İstanbul'un meşhur simaları bu düğüne renk verdi.

Gül (Evren) Kırdar ile Üner Kırdar'ın düğününe gelen bütün davetliler Gül'ün senenin en güzel gelinlerinden biri olduğunda mittefiktiler. Üner'in de süksesi çoktu. Birbirini seven gençler düğün boyunca el ele dolaştılar.

Liman Lokantası'nda saat altıdan ona kadar devam eden düğün çok neşeli geçti. Kalabalık davetli topluluğu arasında sosyetinin tanıdık bütün simaları bulunuyordu. Salonları renk renk çiçek sepetleri süslemişti. Bir köşede de 10 metre uzunluğunda muazzam bir büfe kurulmuştu. Bir ara davetliler gruplar halinde büfenin etrafında toplandılar. Herkes neşeli, herkes eğleniyordu.

Davetlilerden bir grup masaları başında. Soldan sağa doğru; Nuri Gürpınar, eşi Sule Gürpınar, Beyhan Eczacıbaşı ve Füsun Çınar. Diğer bir köşede İstanbul

sosyetesinin iki şık hanımı Tamara Nemli ile Nilüfer Sarper başbaşa. Belki de gelin oldukları günleri yâdediyorlar.

İsimlerinizin Mânasını Biliyor musunuz ?

Hasan +

Erkek isimlerindendir. Arapçada güzel, güzel yüz anlamına gelir. Adaşlar arasında Hazreti Muhammedin torunu Hazreti Hasan, Fransızcadan Türkçeye bir kamus, ispirtizma ve manyetizmaya ait eserler, gazetecilik hayatında sayısız makaleler yazmış, Sefilleri, Manon Lesko'yu dilimize çevirmiş olan yazarlarımızdan Hasan Bedrettin, 1929 da vefat etmiş bulunan meşhur sahne sanatkârlarımızdan komik Kel Hasan Efendi, meşhur Kanije müdafii Hasan Paşa, başvekillik yapmış olan Hasan Saka, tanınmış ressamlarımızdan olup Edirnede şehit düşen Hasan Riza da bulunmaktadır.

Esat

Erkek isimlerindendir. Arapçada çok uğurlu, çok mübarek, şerefli anlamına gelir. Adaşlar arasında divan sahiplerinden ve kıymetli eserler vermiş bulunan şairlerimizden olup 1625 te vefat eden Şeyhülislâm Esat Efendi, Osman II. devri sadrazamlarından, şair Fitnat Hanımın babası şair, muharrir ve musikişinas olarak tanınan Esat Efendi, valilik, nazırlık ve sadrazamlıklarda bulunmuş olan kıymetli devlet ve tanınmış kalem ve sanat adamlarımızdan, Celâl Esat Arseven babası Esat Paşa, I. Dünya Savaşında Çanakkalede çarpışmış bulunan kumandanlarımızdan Esat Paşa ve diğer Esatlarından ve vezirlerden Esat Muhlis Paşa da bulunmaktadır. Şu misra kendisinindir :

Lâfı dâvayı emaniyet ne lâzım ükile,
Alemin dünyada bin mâfevki bin mâdûnu var.»

Benan

Arapça aslında parmak, parmak ucu demektir. Fakat kadın ismi olarak mümtaz, meşhur, parmakla gösterilen mânasına gelir.

Samim, Samime +

Özel isimler arasında bulunan bu kelime Arapçada «yüreğin içi, iç, içten» anlamına gelmektedir. Adaşlar arasında Meşrutiyet inkılâbından sonra şehidedilen kıymetli edib ve gazetecilerimizden Ahmet Samim de bulunmaktadır.

Şeref

Kadın ve erkek isimleri arasında bulunan bu kelime Arapçadır. Mânevi yükseklik, ululuk, şahsi değer anlamına gelir. Adaşlar arasında 1939 da ölen, milletvekilliği, avukatlık yapmış, 13 kadar eser yazmış gazetecilerimizden Şeref Aykut, 19. asırda yaşamış divan şairlerimizden Şeref Hanım da bulunmaktadır. Şu misra onundur :

«Bir nefes hasreti dîdârına yok takatim âh !
Neyleyim verse bana cenneti Mevlâ sensiz...»

+ İşaretli isimlerin mânaları okuyucularımız tarafından sorulmuştur.

Hayat Doktoru

Orucun tıbbî tarafı

İnsanları bir mânevilik iklimine hazırlamanın kaideleri demek olan dinler, onların ahlâkî tekâmülleri için, nefsaniyete gem vuran, irade kuvvetlendirici yasakları koyarken, acaba, sadece ruhî gayeler mi gözetmişlerdir ? Mânevi faydaları açıkça olan oruç, acaba vücudun zararı pahasına mıdır ?

Dr. RECEP DOKSAT

Hemen bütün dinler, sâliklerine çeşitli oruç ve perhizleri farz kılmıştır. Meşhur matematikçi filozof Phisagor'un kurduğu tarikat mensuplarının, ebegümeci ve bakla yemeleri yasaktı. Museviler ve Müslümanlar, domuz eti yemekten menedilmişlerdir. Budist'ler ise hiç et yemezler. Hıristiyanların yortuları, Yahudilerin hamursuzu meşhurdur. Bazı gıdalara karşı devamlı veya muvakkat yasaklardan, perhizlere ve oruca kadar, her dine göre değişen mecburiyetler vardır. İslâmiyet de, sıhhatli ve ergin olan her Müslümanın oruç tutmasını farz kılmıştır. Her yıl, ramazan ayı boyunca, tan yerinin ağarmasından, güneş batıncaya kadar mutlak bir açlığı zaruri kılan orucun, muteber sayılması için, ona niyetlenmiş olmak da şarttır. Orucu bozan şeyler de malûmdur.

Müslümanlık yalnız mânevi değil, aynı zamanda maddi disiplin dinidir. Beden temizliğini, ruh temizliğinin ve vücut sağlığını, ruh sağlığının şartı sayar. Bu itibarla, orucun da hem ruh, hem de beden tarafiyle, insanın hayrına olması icabeder.

Bütün zamanlara şamil değişmez esaslar vazetmek iddiasındaki dinle, insan aklının meçhul karşısındaki çabalamalarının mahsulü olan ilim arasında, zahirî bazı çatışmalar olmasından kaçınılamaz. Aklın ve tecrübenin mahsulü olan ilim, her şeyden evvel hakikat araştırıcılığıdır ve vardığı neticeler, imkânlarına bağlıdır. Devamlı bir ilerleme halinde bulunan ilim, gelişikçe hakikatlere daha çok yaklaşır.

Mevzuu insan sağlığı olan tıp ilmi de asırlar boyunca ilerlemesinde, bir çok merhalelerden geçmiştir. Bir zamanlar, bütün hastalıkları perhiz ve kan alma ile tedaviye çalışmak moda idi. Sonraları, vücut işleyişine ve beslenmeye ait bilgiler geliştikçe, tıp görüşleri de değişti. Çeşitli gıdalarla, çok taraflı bir keslenmenin, sağlığın şartı olduğu sanıldı.

Alınan gıdaların sindirilmesi ve yakılması faaliyeti demek olan metabolizmanın etraflıca tetkiki, bazı damar ve kalb hastalıklarının sebepleri mevzuunda yapılan araştırmalar, yeni gerçekler ortaya koymuştur. Bu gerçeklerin ışığı altında modern tıp, sıhhatli bir insanda, zaman zaman açlığın, pek faydalı olduğu kanaatine varmıştır. Böyle bir açlık, vücut hücrelerini, bütün yararına, fedakârlığa mecbur eden, onları yenileyen bir kırbaçlama tesiri yapmaktadır. Vücudumuz bir hücreler topluluğudur. Sıhhatimiz de bu hücreler arası alış verişin düzenli olmasına bağlıdır. Hücreler, durmadan ölmekte ve yerlerine yenileri gelmektedir. Orucun tevlidettiği muvazeneli açlık, bu kendi kendini yenilemenin dinamizmini hızlandırıcı bir hamle tesirine sahiptir.

Vücut, ihtiyacından fazla gıda alınca, onu yağ halinde depo eder. Yağ tabakaları yarı ölü diyebileceğimiz, uyuşuk yağ hücrelerinden müteşekkil fazlalıklardır ve kalbe yük olmaktan başka bir şeye yaramazlar. Aç kalan vücut, hayat için lüzumlu enerjiyi kendinden elde etmeye mecbur olur. Çabuk yananlar, güç yananlardan evvel ve hayat için az lüzumlu olanlar, lüzumlulardan evvel yanar. Cinsiyeti idameye mahsus olanlar, şahsiyeti idameye yarıyanlardan fazla saklanırlar. Vücut, aç kalınca, evvelâ bir nevi şeker olan glikojeni yakar. Bu depo çabuk biter, o zaman da sıra biriktirilen yağlara gelir. Ancak uzun bir açlık devresinden sonra, yakılacak yağ kalmayınca, vücudun yapı taşları olan proteinler yakılır ve vücutta yıkılma başlar. Fakat açlıktan ölüm derecesine gelen bir insanda, yağlar yüzde 100, dalak ve karaciğer yüzde 60, adaleler yüzde 30, iskelet yüzde 15 eksildiği halde, sinir sistemi ve kalb, hemen hemen ağırlıklarını muhafaza ederler. Yani, en hayati uzuvlar, diğerlerinin zararına, yapıları bozulmadan kalırlar.

Oruç, vücudu böyle hırpalıyan bir açlık değildir. İftar ve sahurda, günlük gıda ihtiyacı karşılanır. Fakat sabahtan akşama kadar devam eden açlık, yemek saatleri ihtiyadının alt üst olması, acıkmadan sofraya oturmak, metabolizma faaliyetindeki değişiklikler, vücuda yeni bir nizam getirir. Orucun faydalı olabilmesi için, iftarda teenni ile, mideyi abur cubura doldurmadan yemek yenmesi, sahurda da tıka basa doymadan sofradan kalkılması lâzımdır. Zayıflıyacağım diye sahur yememek, tıka basa yemek kadar zararlıdır. Hafif şeyler yiyerek, kahvaltı eder gibi geçirilen sahur pek uygundur. Sahurda vitamin hapları almak da tavsiye edilebilir.

İftarıyenin tıbbi mânası vardır. Meselâ biraz ıcaol, vücudun şeker ihtiyacını acele karşılar, hem de iştahı körletir. Tuzlular da öyle... Zira, yenen şeylerin pek azı, hemen mide cidarından emilip, kana karışır.

İftar saatini hele ilk günler hasretle bekliyen oruçlular, ilk lokmanın hazzı içinde uyanan korkunç bir iştahla sofraya çöker ve alabildiğine atıştırırlar. Lüzumundan fazla yerler. Ondan sonra da hazım güçlükleri baş gösterir. Halbuki, tadılan biraz reçel ve bir kaç zeytin tanesi ile orucu bozup, az'yağlı bir çorba içerek devam etmek ve tam doymadan sofradan kalkmak iradesini gösterebilmek, çok daha isabetli olur.

Sebze ve meyvaları, yağsız etleri tercih etmeli, hayvanî yağları az yemelidir.

Şeker hastalığına istidadı olan şişmanlar, sıhhatli zayıflar da oruçtan muhakkak ki pek istifade ederler. Büyük İslâm Peygamberinin (S. A.) dediği gibi «Oruç tutunuz, sıhhat bulursunuz!»

SOLDAN SAĞA : 1: Tersi ilâve et — Fâsıla — Geri — Bitir. 2: Sonunda eldekinin kaybolabileceğini anlatan bir ata sözünden yapılmış bir cümle, 4: İşte. 5: İnim. 6: Ateş karası — Su (eski kelimelerden) — Tersi yemek. 7: Beraber. İlk takısı — Edat — Tersi bir harfin okunuşu. 8: Tersi pay — Tekrarı gülmeyi anlatır. 9: Gösleme — Tersi başlangıçta yer alan — Genç ve güzel, aynı zamanda meşhur bir Fransız sinema aktrisi. 10: Demeç — Bir meyva — Tersi enzel. YUKARIDAN AŞAĞIYA : 1: Güzel yazılmış kitap. 2: Bir nisbî takısı — Tersi ile (eski kelimelerden). 3: Tersi çukur açan alet — Mercek. 4: Hitabelerde söylenir — Kamer. 5: Tiyatro fâsılasında. 6: Bir hayvan. 7: Hint ilahı — 2×5 — Niyaz. 8: Bir Amerikan ajansının kısaltılmış ismi. 9: Dalgınlık değil. 10: Yüz metre kare — Sadalı. 11: Arabistanda bir başşehir — Yaş. 12: Başına (A) gelirse yemin olur — Bayağı. 13: Kimyada bir fasıl. 14: Bir harfin okunuşu. 15: Balık tutma araçlarından — Eski bir silâh — Cennahak. 16: Bir nota — Meseleğinde ilerlide bulunan kimse. 17: Yunanistanın başkenti. 18: Metrenin binde biri demektir — Bir izmir bucağı. 19: Tersi bir usvunuz — Soğuma (A) gelirse göçebe ailesi olur. 20: Bir renk — Hainlik etme. (Okuyucu Mektupları sütununda bilmece göndermemeleri.ni okuyucularımızdan rica etmiştik. Buna rağmen bazı okuyucularımız gönderiyorlar. Bu bilmece de onlardan biridir. Orijinal bulduğumuzu için koyuyoruz. Ancak bazı hususlarını değiştirmeğe mecbur kaldık. Tepeklıir ederken bilmece göndermemelerini, aksi halde boşuna bir zahmete katlanacaklarını okuyucularımıza tekrar hatırlatırız.)

BİLMECE

GEÇEN HAFTAKİ BİLMECENİN ÇÖZÜMÜ:

Sağlık Vekili Lûtfi Kırdar'ın Oğlu Evlendi

Birbirine yakışan bir çift ve İstanbul'un meşhur simaları bu düğüne renk verdi.

Gül (Evren) Kırdar ile Üner Kırdar'ın düğününe gelen bütün davetliler Gül'ün senenin en güzel gelinlerinden biri olduğunda müttefikliler. Üner'in de süksesi çoktu. Birbirini seven gençler düğün boyunca el ele dolaştılar.

Basın-Yayın ve Turizm Vekili Sıtkı Yırcalı'nın masası balonun en neşeli köşelerinden biri idi. Neşeli fıkralar birbirini takibediyor, bol bol kahkaha atılıyordu. Resimde Sıtkı Yırcalı, eşi Piraye Yırcalı, Bedia Tüfekçi ve Hüseyin Doğaner ile birlikte görülüyor.

Resimde soldan sağa doğru görülen Necmiye Harraççı, Halit Tecim, Ihsan Tecim, Meliha Onur, Nerime Yazgan, Dr. Asım Onur ve Abdurrahman Yazgan, Ilham Gencer'in esprilerine gülüyorlar. Ilham o gece her zamankinden daha neşeli ve sempatikti.

Liman Lokantası'nda saat altıdan ona kadar devam eden düğün çok neşeli geçti. Kalabalık davetli topluluğu arasında sosyetinin tanıdık bütün simaları bulunuyordu. Salonları renk renk çiçek sepetleri süslemişti. Bir köşede de 10 metre uzunluğunda muazzam bir büfe kurulmuştu. Bir ara davetliler gruplar halinde büfenin etrafında toplandılar. Herkes neşeli, herkes eğleniyordu.

Solda Ülkü Gürtunca Ongun, Faruk Gürtunca, Muzaffer Gürtunca, karşı sırada ise İstanbul vali muavinlerinden Nazım Başlamışlı ile eşi Perihan Başlamışlı ve Hadi Sağnak ile eşi Samiye.

Davetlilerden bir grup masaları başında. Soldan sağa doğru; Nuri Gürpınar, eşi Sule Gürpınar, Beyhan Eczacıbaşı ve Füsun Çınar. Diğer bir köşede İstanbul

sosyetesinin iki şık hanımı Tamara Nemli ile Nilüfer Sarper başbaşa. Belki de gelin oldukları günleri yâdediyorlar.

İsimlerinizin Mânasını Biliyor musunuz ?

Hasan +

Erkek isimlerindendir. Arapçada güzel, güzel yüz anlamına gelir. Adaşlar arasında Hazreti Muhammedin torunu Hazreti Hasan, Fransızcadan Türkçeye bir kamus, ispirtizma ve manyetizmaya ait eserler, gazetecilik hayatında sayısız makaleler yazmış, Sefiller, Manon Lesko'yu dilimize çevirmiş olan yazarlarımızdan Hasan Bedrettin, 1929 da vefat etmiş bulunan meşhur sahne sanatkârlarımızdan komik Kel Hasan Efendi, meşhur Kanlje müdafii Hasan Paşa, başvekillik yapmış olan Hasan Saka, tanınmış ressamlarımızdan olup Edirnede şehit düşen Hasan Riza da bulunmaktadır.

Esat

Erkek isimlerindendir. Arapçada çok uğurlu, çok mübarek, şerefli anlamına gelir. Adaşlar arasında divan sahiplerinden ve kıymetli eserler vermiş bulunan şairlerimizden olup 1625 te vefat eden Şeyhülislâm Esat Efendi, Osman II. devri sadrazamlarından, şair Fitnat Hanımın babası, şair, muharrir ve musikişinas olarak tanınan Esat Efendi, valilik, nazırlık ve sadrazamlıklarda bulunmuş olan kıymetli devlet ve tanınmış kalem ve sanat adamlarımızdan, Celâl Esat Arsevenin babası Esat Paşa, I. Dünya Savaşında Çanakkalede çarpışmış bulunan kumandanlarımızdan Esat Paşa ve divan üstatlarından ve vezirlerden Esat Muhlis Paşa da bulunmaktadır. Şu mısra kendisinindir :

Lâfı dâvayı enaniyet ne lüzum
Âkile,
Alemin dünyada bin mâfevkı
bin mâdûnu var.»

Benan

Arapça aslında parmak, parmak ucu demektir. Fakat kadın ismi olarak mümtaz, meşhur, parmakla gösterilen mânasına gelir.

Samim, Samime +

Özel isimler arasında bulunan bu kelime Arapçada «yüreğin içi, iç, içten» anlamına gelmektedir. Adaşlar arasında Meşrutiyet inkılâbından sonra şehidedilen kıymetli edib ve gazetecilerimizden Ahmet Samim de bulunmaktadır.

Şeref

Kadın ve erkek isimleri arasında bulunan bu kelime Arapçadır. Mâneri yüksekilik, ulûlük, şahsi değer anlamına gelir. Adaşlar arasında 1939 da ölen, milletvekilliği, avukatlık yapmış, 13 kadar eser yazmış gazetecilerimizden Şeref Aykut, 19. asırda yaşamış divan şairlerimizden Şeref Hanım da bulunmaktadır. Şu mısra onundur :

«Bir nefes hasreti dâdârına yok takatim âh !
Neyleyim verse bana cenneti Mevlâ sensiz...»

+ İşaretli isimlerin mânaları okuyucularımız tarafından sorulmuştur.

Hayat Doktoru

Orucun tıbbî tarafı

İnsanları bir mânevilik iklimine hazırlamanın kaideleri demek olan dinler, onların ahlâkı tekâmülleri için, nefsaniyete gem vuran, irade kuvvetlendirici yasakları koyarken, acaba, sadece ruhi gayeler mi gözetmişlerdir ? Mânevi faydaları aşikâr olan oruç, acaba vücudun zararı pahasına mıdır ?

Dr. RECEP DOKSAT

HEMEN bütün dinler, sâliklerine çeşitli oruç ve perhizleri farz kılmışlır. Meşhur matematikçi filozof Phisagor'un kurduğu tarikat mensuplarının, ebegümeci ve bakla yemeleri yasaktı. Museviler ve Müslümanlar, domuz eti yemekten menedilmişlerdir. Budist'ler ise hiç et yemezler. Hıristiyanların yortuları, Yahudilerin hamursuzu meşhurdur. Bazı gıdalara karşı devamlı veya muvakkat yasaklardan, perhizlere ve oruca kadar, her dine göre değişen mecburiyetler vardır. İslâmiyet de, sıhhatli ve ergin olan her Müslümanın oruç tutmasını farz kılmıştır. Her yıl, ramazan ayı boyunca, tan yerinin ağarmasından, güneş batıncaya kadar mutlak bir açlığı zarurî kılan orucun, muteber sayılması için, ona niyetlenmiş olmak da şarttır. Orucu bozan şeyler de malûmdur.

Müslümanlık yalnız mânevi değil, aynı zamanda maddî disiplin dinidir. Beden temizliğini, ruh temizliğinin ve vücut sağlığını, ruh sağlığının şartı sayar. Bu itibarla, orucun da hem ruh, hem de beden tarafiyle, insanın hayrına olması icabeder.

Bütün zamanlara şamil değişmez esaslar vazetmek iddiasındaki dinle, insan aklının meçhul karşısındaki cehâlemalarının mahsulü olan ilim arasında, zahiri bazı çatışmalar olmasından kaçınılamaz. Aklın ve tecrübenin mahsulü olan ilim, her şeyden evvel hakikat araştırıcılığıdır ve vardığı neticeler, imkânlarına bağlıdır. Devamlı bir ilerleme halinde bulunan ilim, gelişikçe hakikatlere daha çok yaklaşır.

Mevzuu insan sağlığı olan tıp ilmi de asırlar boyunca ilerlemesinde, bir çok merhalelerden geçmiştir. Bir zamanlar, bütün hastalıkları perhiz ve kan alma ile tedaviye çalışmak moda idi. Sonraları, vücut işleyişine ve beslenmeye ait bilgiler geliştikçe, tıp görüşleri de değişti. Çeşitli gıdalarla, çok taraflı bir keslenmenin, sağlığın şartı olduğu sanıldı.

Alınan gıdaların sindirilmesi ve yakılması faaliyeti demek olan metabolizmanın etraflıca tetkiki, bazı damar ve kalb hastalıklarının sebepleri mevzuunda yapılan araştırmalar, yeni gerçekler ortaya koymuştur. Bu gerçekler ışığı altında modern tıp, sıhhatli bir insanda, zaman zaman açlığın, pek faydalı olduğu kanaatine varmıştır. Böyle bir açlık, vücut hücrelerini, bütün yararına, fedakârlığa mecbur eden, onları yenileyen bir kırbaçlama tesiri yapmaktadır. Vücudumuz bir hücreler topluluğudur. Sıhhatimiz de bu hücreler arası alış verişin düzenli olmasına bağlıdır. Hücreler, durmadan ölmekte ve yerlerine yenileri gelmektedir. Orucun tevlidettiği muvazeneli açlık, bu kendi kendini yenilemenin dinamizmini hızlandırıcı bir hamle tesirine sahiptir.

Vücut, ihtiyacından fazla gıda alınca, onu yağ halinde depo eder. Yağ tabakaları yarı sülî diyebileceğimiz, uyuşuk yağ hücrelerinden müteşekkil fazlalıklardır ve kalbe yük olmaktan başka bir şeye yaramazlar. Aç kalan vücut, hayat için lüzumlu enerjiyi kendinden elde etmeye mecbur olur. Çabuk yananlar, güç yananlardan evvel ve hayat için az lüzumlu olanlar, lüzumlulardan evvel yanar. Cinsiyeti idameye mahsus olanlar, şahsiyeti idameye yarıyanlardan fazla saklanırlar. Vücut, aç kalınca, evvelâ bir nevi şeker olan glikojeni yakar. Bu depo çabuk biter, o zaman da sıra biriktirilen yağlara gelir. Ancak uzun bir açlık devresinden sonra, yakılacak yağ kalmayınca, vücudun yapı taşları olan proteinler yakılır ve vücutta yıkılma başlar. Fakat açlıktan ölüm derecesine gelen bir insanda, yağlar yüzde 100, dalak ve karaciğer yüzde 60, adaleler yüzde 30, iskelet yüzde 15 eksildiği halde, sinir sistemi ve kalb, hemen hemen ağırlıklarını muhafaza ederler. Yani, en hayatî uzuvlar, diğerlerinin zararına, yapıları bozulmadan kalırlar.

Oruç, vücudu böyle hırpalıyan bir açlık değildir. İftar ve sahurda, günlük gıda ihtiyacı karşılanır. Fakat sabahtan akşama kadar devam eden açlık, yemek saatleri ihtiyadının alt üst olması, acıkmadan sofraya oturmak, metabolizma faaliyetindeki değişiklikler, vücuda yeni bir nizam getirir. Orucun faydalı olabilmesi için, iftarda teenni ile, mideyi abur cuburla doldurmadan yemek yenmesi, sahurda da tıka basa doymadan sofradan kalkılması lâzımdır. Zayıflıyacağım diye sahur yememek, tıka basa yemek kadar zararlıdır. Hafif şeyler yiyerek, kahvaltı eder gibi geçirilen sahur pek uygundur. Sahurda vitamin hapları almak da tavsiye edilebilir.

İftariyenin tıbbî mânası vardır. Meselâ biraz reçel, vücudun şeker ihtiyacını acele karşılar, hem de iştahı körletir. Tuzlular da öyle... Zira, yenen şeylerin pek azı, hemen mide cidarından emilip, kana karışır.

İftar saatini hele ilk günler hasretle bekliyen oruçlular, ilk lokmanın hazzı içinde uyanan korkunç bir iştahla sofraya çöker ve alabildiğine atıştırırlar. Lüzumundan fazla yerler. Ondan sonra da hazım güçlükleri başgösterir. Halbuki, tadılan biraz reçel ve bir kaç zeytin tanesi ile orucu bozup, az yağlı bir çorba içerek devam etmek ve tam doymadan sofradan kalkmak iradesini gösterebilmek, çok daha isabetli olur.

Sebze ve meyvaları, yağsız etleri tercih etmeli, hayvanî yağları az yemelidir.

Şeker hastalığına istidadı olan şişmanlar, sıhhatli zayıflar da oruçtan muhakkak ki pek istifade ederler. Büyük İslâm Peygamberinin (S. A.) dediği gibi «Oruç tutunuz, sıhhat bulursunuz!»

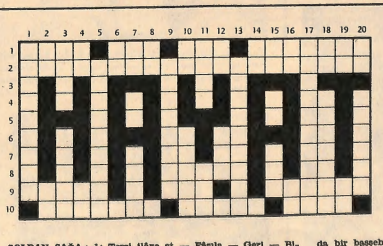

SOLDAN SAĞA : 1: Tersi ilâve et — **Fikula** — Geri — Bitir. **2:** Sonunda edebinin kaybolabileceğini anlatan bir ata sözünden yapılmış bir cümle, **4:** İşte. **5:** İnim. **6:** Ateş karası — Su (eski kelimelerden) — Tersi yemek. **7:** Beraberlik takımı — Edat — Tersi bir harfin okunuşu. **8:** Tersi pay — Tekrarı gülmeyi anlatır. **9:** Gönleme — Tersi başlangıçta yer alan — Cenç ve güneş, aynı zamanda meşhur bir Fransız sinema aktürü. **10:** Demeç — Bir meyva — Tersi engel. **YUKARIDAN AŞAĞIYA : 1:** Güzel yazılmış kitap. **2:** Bir sıfat takımı — Tersi ile (eski kelimelerden). **3:** Tersi çukur açan alet — Mercek. **4:** Hitabelerde söylenir — Kamer. **5:** Tiyatro fâsılasında. **6:** Bir hayvan. **7:** Hint tanrı — 2 x 5 — Nirya. **8:** Bir Amerikan aktarsının kısaltılmış ismi. **9:** Dışarılak değil. **10:** Yüz metre kare — Sadalı. **11:** Arabistanda bir başşehir — Yaş. **12:** Başına (A) gelirse yemin olur — Bayağı. **13:** Kimyada bir nasıl. **14:** Bir harfin okunuşu. **15:** Balık tutma araçlarından — Eski bir silâh — Cenahhak. **16:** Bir nota — Meclleğinde ileride bulunan kimse. **17:** Yunanistanın başkenti. **18:** Metrenin binde biri demektir — Bir temir bıçağı. **19:** Temi bir uzvumuz — Sonuna (A) gelirse göçebe ailesi olur. **20:** Bir renk — Hâinlik etme. (Okuyucu Mektupları sütununda bilmece göndermemeleri okuyucularımızdan rica etmiştik. Buna rağmen bazı okuyucularımız gönderiyorlar. Bu bilmece de onlardan biridir. Orijinal bulduğumuz için koyuyoruz. Ancak bazı kusurlarını değiştirmeğe mecbur kaldık. Teşekkür ederken bilmece göndermemelerini, aksi halde boşuna bir zahmete katlanacaklarını okuyucularımıza tekrar hatırlatırız.)

BİLMECE

GEÇEN HAFTAKİ BİLMECENİN ÇÖZÜMÜ:

KARİKATÜR

YAZISIZ

— Hadi bakalım ahbap, artık serbestsin Karın aşağıda seni bekliyor.

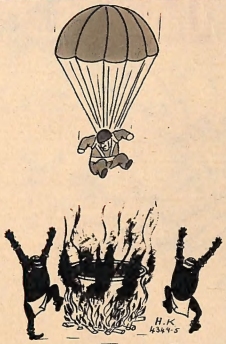

Zenciler : «Yaşasın ! Ufukta bir beyaz göründü.

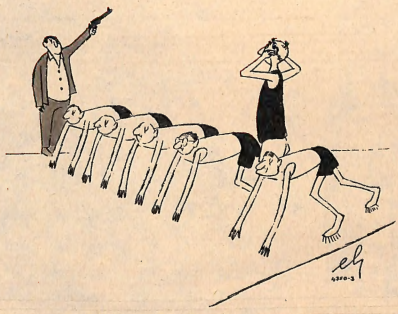

YAZISIZ

YAZISIZ

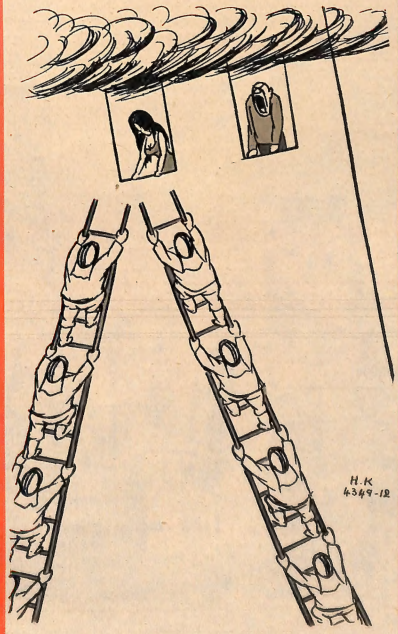

YAZISIZ

Sivas'ın çifteminaresi — Sivas dini mimari bakımından, başta Selçuk mimarisinin şaheserleri olmak üzere mühim eserlere sahiptir. Bunlardan Çifteminare'nin cephesindeki sanat ihtişamını, taş oymacılığındaki o ince dehayı, seyrederken heyecanlanmamanın imkânı yoktur. Çifteminare 1271 de Selçuk sultanlarından III. Giyaseddin Keyhusrev zamanında vezir Şemsettin Mehmet tarafından yaptırılmıştır. Mustatil şeklindeki iç kısım zamanla çok harap bir hale geldiği için 1882 de Vali Sırrı Paşa tarafından yıktırılarak yerine halen ilkokul olarak kullanılan bir hastane yaptırılmış, ön kısmı muhafaza edilmiştir. Yirmi metre yüksekliğindeki bu muazzam kapının işlemeleri taş oymacılığının bir harikası, Selçuk sanatının şaheser bir nümunesidir. Kapının üstünde, çinilerle süslü, birer serefeli iki tuğla minare vardır. Minarelerin külâh kısımları zamanla yıkılmış, serefeleri zedelenmişse de tamir ve restore edilmiştir.